

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafés en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574; in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20; Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN
 IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
 VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: De Indische Rechtsstudie. — Sagopalmen en hunne beteekenis voor de Molukken. — „Insulinde”. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Meded. — Mutaties van 17 tot 24 Augustus 1921.

in het bezit zijn van het diploma eindexamen H.B.S. 5-jarigen cursus.
 De examens in deze vereenigde faculteiten zijn vastgesteld bij art. 4, rubriek VI van het „Akademisch Statuut” (Nederl. Staatsblad 1921 No. 800). Letter A van die rubriek regelt de studie van het Nederlandsch-Indische recht. Echter is bij art. XVIII van de wet van 11 Juni 1921 (Ned. Stbl. 782)

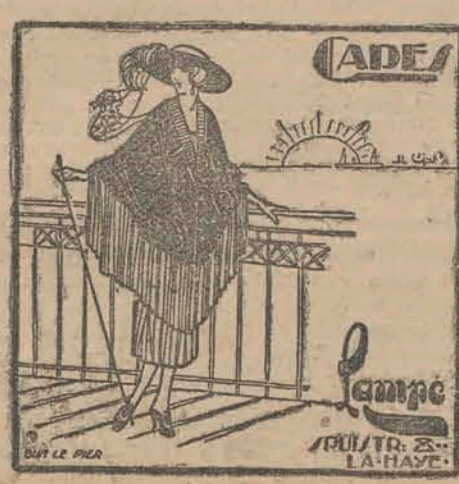
Ask your tailor for a
„Richmond”

De Indische Rechtsstudie.

Herhaaldelijk wordt mij de vraag gedaan: of het waar is, dat men voor de rechtsstudie geen zogenoemd „staatsexamen” meer behoeft te doen? Ik acht het daarom niet van belang ontbloomt het volgende mede te deelen:
 Bij artikel XXXIII van de wet van 1 Maart 1920 (Ned. Stbl. 105) is het eerste lid van artikel 133 van de Hooger Onderwijswet gewijzigd in dien zin, dat tot het afleggen der examens in de vereenigde faculteiten der rechtsgeleerdheid en der letteren en wijsbegeerte, betreffende de studie van den Oost-Indischen Archipel worden toegelaten o.m. zij, die

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer A. J. GOOSZEN, Landrechter te Solo (Java).
 artikel 141 van de Hooger Onderwijswet zoodanig gewijzigd, dat de graad van doctor in de rechtsgeleerdheid en de hoedanigheid van meester in de rechten alleen dan bevoegdheid geeft tot de advocatie, rechterlijke macht en de overige in dat artikel genoemde betrekkingen in Nederlandsch-Indië en Nederland, indien die graad of die bevoegdheid is verkregen op grond van het afleggen van een examen in het Nederlandsch burgerlijk- en handels-

JULIEN & RICHARDSON BENNERNAGEL
 AMSTERDAM
 Regulierabreestraat 31-33 - Tel. N. 2943
 .. Algemeen Assurantiekantoor ..
 AGENTEN GEVRAAGD.

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 hoek Heerengracht - **Amsterdam**

Ladies' and Gentlemen's Tailor

Grootste en bekendste Nuis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding

Speciaal ingericht voor repatrieerenden

Kleeding naar Maat in één dag gereed

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co. Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

H **Mammond School en COPIEERINRICHTING** **S**
Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copieerwerk.
Strongste discretie verzekerd.

Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden

Door onze veeljarige practijk kunnen wij
U het beste leveren, in de meest kostbare,
maar ook in de eenvoudigste uitvoering.
Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:
Lingerie - Bedlinnens - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen

Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op
iedere aanvraag franco.

**Specialiteit: Tafel-, Bed-
en Huishoudlinnens**
voor Hotels, Restaurants, enz.
Monsters op aanvraag

Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

P. J. VEELO & ZNEN
DEN HAAG
Lange Houtstraat 15^a :: Tel. H. 6655

„WONING“
INRICHTING

Behangerij Stoffeerderij

Terwijl Gij rust, werken Uw
advertenties voor U

recht, 't staats- en strafrecht.
Hieruit volgt dus, dat zoolang niets naders is
bepaald, aan de hoedanigheid van meester in het
Indisch recht geen enkele bevoegdheid is verbonden,
noch in Nederland, noch in Indië. Voor zoover
Nederland betreft, ligt het ook niet in de bedoeling
aan die hoedanigheid eenige bevoegdheid te verbinden,
terwijl ter zake voor Indië nog geene beslissing
is genomen.
Het verdient dus overweging om met het kiezen
van deze studierichting in allen gevalle te wachten
tot er iets naders omtrent wordt beslist.
Op grond van het bovenstaande achtte ik mij
verplicht aan een en ander meer algemeene bekend-
heid te geven.
G. J. OUDEMANS,
Raadsman voor Studeerenden aan het
Ministerie van Kolonien.
Den Haag, 18 Augustus 1921.

**Sagopalmen en hunne beteekenis
voor de Molukken.**

Van de hand des heeren W. Ruinen, wd. archi-
varis van het Molukken-Instituut, is dezer dagen
een zeer belangrijke verhandeling verschenen, bo-
venstaanden titel dragende, overgedrukt uit „De
Indische Gids“, Juni- en Juli-aflevering 1921, waar-
op wij hier de aandacht onzer lezers wenschen te
vestigen.

Het is van algemeene bekendheid, dat sago het
hoofdvoedsel is der bevolking van de Molukken.
Men kan zich die eilandenwereld dan ook niet zonde-
ren den sierlijken sagopalm voorstellen. Deze palm-
soort, hoewel over den geheelen Archipel verspreid,
heeft haar hoofdgebiet in de Molukken en de Pa-
poeische eilanden en in het bijzonder op Ambon
met de omliggende eilanden.
Prof. Veth in zijn „Uit Oost en West“ *) zegt, dat
sago, eigenlijk sagoe, ofschoon de eerstgemelde uit-
spraak in onze taal alleen gebruikt wordt, de Ma-
leisch-Javaansche naam is van een soort van zet-
meel of meelachtig merg, dat in de stammen der
Cycadeën en van vele soorten van palmen, zooals
de Arenpalm, de Gebangpalm, eenige soorten van
het geslacht *Caryota*, maar bovenal in de palmen
van het geslacht *Metroxylon*, bij uitnemendheid
sagoboomen genoemd, wordt aangetroffen. De sago-
boomen komen in ons Indië overal voor, ook op
Java, waar zij in het Javaansch *boeloe*, in het Soen-
daneesch *kirai* en in de administratieve taal bij den
naam van *zoetwater-nipah* bekend zijn.

Zij worden daar in sommige streken veel aan-
geplant terwille van de bladeren, die een uitnemen-
de, zoo niet de beste dakbedekking (atap) opleveren
en uit de bladstelen (gaba-gaba, in de Molukken)
sterke matten gevlochten worden, terwijl zij ook
voor vele huizen als een sierlijke tevens praktische
wandbedekking worden gebezigd, hoofdzakelijk
weer in de Moluksche eilanden, maar het meel is
buiten deze eilanden nagenoeg niet in tel en wordt
slechts door zeer arme lieden of bij groote
schaarschte van rijst als voedsel gebruikt.

Prof. Veth memoreert, dat van de sago en hare
aanwending op de overige groote Soenda-eilanden
weinig schijnt bekend te zijn, behalve dat met Ma-
leische vaartuigen groote hoeveelheden ruwe sago
van Borneo's Noord-Westkust en Sumatra's Oost-
kust te Singapore worden aangebracht, om daar in
fabrieken, die bijna allen aan Chineezzen behooren,
tot korrel- of parelsago, den vorm waarin sago in
Europa in den handel komt, te worden verwerkt.
Ongetwijfeld is het woord „Borneh“ in „Sago

*) *Uit Oost en West*. — Verklaring van eenige nitheemsche
woorden, door Dr. P. J. Veth, oud-Hoogleraar, Arnhem.
P. Gouda Quint (1889) bldz. 345, onder „Sago“ t.a.p.
Een mooi populair geschreven werkje, dat tot op heden
zijn volle waarde heeft behouden; maar wat is nu niet goed,
wat die eminente geleerde over ons Indië geschreven heeft,
hoewel hij er nooit zelf geweest was!

Het beste
Engelsche Rijwiel **de Rutge-Whitworth**
Het beste
Hollandsche Rijwiel **de Hima**
Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
Tasmanstraat 147 Plotterijstraat 170
Telefoon H. 7356 154 Telefoon H. 874/2

borneh“ voor paarsago in de Molukken algemeen
gebruikelijk, dan ook een afkorting van Borneo en
behoeft schrijver omtrent de afleiding van Borneh
niet langer in twijfel te verkeerren (bldz. 20 van zijne
verhandeling). Op Ambon zelve weet men ook zeer
wel, dat Borneh met Borneo in verband staat.
Schrijver, een paar jaren in zijn kwaliteit van
Kapitein der Infanterie als civiel-gezaghebber met
het bestuur van de onderafdeeling West-Ceram (Re-
sidentie Amboina) belast, heeft daar goed uit zijn
oogen kunnen zien en aan zijn verblijf in dat ge-
deelte van Ceram danken wij dan ook zijne inter-
ressante en leerrijke verhandeling.
In het voorbericht teekent hij aan, dat dit „op-
stel“ (zoo noemt hij het bescheidenlijk!), in zekeren
zin kan beschouwd worden als een vervolg op het
artikel van den heer A. Franssen Herderschee: „De
klappercultuur als middel ter bevordering van de
welvaart der Molukken“, opgenomen in „De Indi-
sche Gids“ van 1 Juli 1920.

De gedetailleerde inhoudsopgave, waarnaar hier
wordt verwezen, vergemakkelijkt de raadpleging
van het onderwerp, dat de schrijver met klaar-
blijkelijke voorliefde behandelt.
Overzichtelijk en toch met groote volledigheid
brengt hij alles bijeen, wat een helder licht kan
werpen op den sagopalm, welke den onmetelijken
rijkdom uitmaakt van de Molukken, in het bijzon-
der van Ceram en Halmaheira, „terwijl de hoeveel-
heid sago, welke de sagowouden in het Beroe-
„gebied en het stroomgebied der Kais- en Metaman-
„rivieren in de afdeeling West-Nieuw-Guinea (Re-
„sidentie Nieuw-Guinea thans) zou kunnen voort-
„brengen, onbegrensd wordt genoemd“ bldz. 3
(onder „Geographische Verspreiding“).

Het is dan ook niet te veel gezegd, dat de gemak-
kelijke wijze (sago en de zee), waarop de Moluksche
bevolking in haar onderhoud, ook thans nog, kan
voorzien en haar betrekkelijk geringe getalsterkte,
oorzaken zijn van den weinigen vooruitgang dier
streken“).

De bekende arts W. K. Tehupeiry, lid van het
Bestuur van het Molukken-Instituut, is van een
ander oordeel, waar hij als naschrift op een reis-
beschrijving van de Molukken schrijft *):
„De legende omtrent de gemakkelijke wijze, waar-
„op de Ambonees aan zijn voedingsmiddelen komt,
„is helaas ook niet waar. Het beste bewijs is wel
„dit, dat zoovele Amboneezen naar buiten trekken.
„Mij is bekend, hoeveel armoede er op Ambon ge-
„leden wordt. Trouwens de dorpen hebben een zeer
„armoedig aanzien. Meen niet, dat er overvloed van
„sago te vinden is. Sinds jaren halen de Ambonee-
„zen hun sago uit Zuid-Ceram. Hoe onuitputtelijk
„deze bosschen ook mogen zijn, zonder bijplanting
„zullen zij niet voor altoos in de behoeften der be-
„volking blijven voorzien, nog afgezien daarvan, dat
„de winning steeds moeilijker wordt, de prijs daar-
„door aanmerkelijk stijgt, naarmate men dieper in
„het land komt.“

Onze arts, die ook op jongen leeftijd zijn land
verliet, kijkt hierbij door een al te donkeren bril,
waardoor hij o.i. den juisten blik mist op het land
en volk van de Ambonsche Molukken. Een ieder,
die Ambon bereisd heeft, weet b.v. toch wel, dat de
vele mooie dorpen er verre van een armoedig aan-
zien hebben.

In het hoofdstuk III „Botanische beschrijving“,
bldz. 4 en v.v., zegt schrijver, dat de *Metroxylon*
Rumphii de eigenlijke sagoboom is der Molukken,
die men dan ook de *sagoe (lapia) toeni*, d.i. de echte
boom noemt.

De sagoe toeni wordt ook wel *sagoe poethi* ge-
heeten, omdat het merg en de jonge bladeren wit-
achtig van kleur zijn, terwijl de *M. Sagus (sagoe*
môlat of *sagoe perampoean*) ook volgens Rumphius
het beste en het fijnste meel oplevert.

*) Zie: „De Residentie Ambon“ van verslaggever, over-
gedrukt uit het Tijdschrift B. B. No. 5 van 1915, bldz. 265
en v.v.
*) „Bladen uit een dagboek van een reis naar de Moluk-
ken“, door Eduard van Biema, in het Tijdschrift „Ned-Indië,
Oud en Nieuw“, Nr. 10 van Februari 1917, bldz. 454 en v.v.

Het soliedste en goedkoopste adres
voor
Gepantserde Hut- en Mailkoffers
is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
Reisartikelen en Lederwaren

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden

Opgericht 1838

te 's-HERTOGENBOSCH

Opgericht 1838

DIRECTEUR: JHR. P. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — ADJUNCT-DIRECTEUR: JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — COMMISSARISSEN: MR. H. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.— — GERESERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920 f 786.057.93.

DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

Een derde soort, de *M. Sylvestre* (sagoe ihoer of sagoe merah), vooral veel voorkomende op Halmaera en Ceram — volgens Tupamahu de oorspronkelijke palm der datidoesoens — is zeer gezocht voor de goede kwaliteit van hare bladstelen (gaba-gaba) en atap (bladeren dienende voor dakbedekking).

Voor het winnen van de sago zijn deze drie soorten, dus de *sagoe toeni*, *sagoe molat* en de *sagoe ihoer* van belang. De sago, die in den handel komt, is uitsluitend afkomstig van de eerste twee soorten, dus van de Metroxylon Rumphii en de Metroxylon Sagus. (bldz. 5 en 6).

Het zou ons te ver voeren om de noodige toelichtingen bij wijze van aanteekening te stellen bij de schrijvers hoofdstuk over „De sagoe doesoens”, waar hij de dati doesoens noemt (bldz. 7) en dit dan in verband met het eenigszins mystieke datistelsel. Reeds wijlen de Resident van Ambon, Baron van Hoëvell, de deugdelijke kenner van de Ambonsche Molukken, spreekt de meening uit, dat het datistelsel een overoude instelling is, die zich in den nacht der tijden verliest, reeds lang voor de vestiging der O.-I. Compagnie in deze streken bestond en in latere tijden bevestigd of ten minste in stand schijnt gehouden te zijn. Nog altijd is zijn ontstaan niet duidelijk, zelfs zijn de traditiën hieromtrent verloren gegaan — wij spraken daarom van mystiek — doch men zou omtrent de wording van dit datistelsel eene hypothese kunnen aannemen, die wel enig geloof verdient. Misschien, hoewel het oppervlakkig vreemd moge klinken, zegt v. Hoëvell, is deze toestand te verklaren uit een soort van leenstelsel, dat waarschijnlijk in de oudste tijden in deze streken bestaan heeft. Ook voor het landbezit is de kennis van het datistelsel van belang, aangezien alle begrippen, die bij de bewoners dezer eilanden hieromtrent heerschende zijn, verklaard kunnen worden in verband met het datistelsel en zijn gevolgen.

Alle volgende hoofdstukken, handelende Hoofdstuk V over „De Sagocultuur”, a. Onderhoud en uitbreiding der doesoens, b. Aanleg van tuinen, Hoofdstuk VI over „Sagoe-producten”, a. Bereiding van raw sagomeel, b. De bereiding van gezuiverd sagomeel, c. Bereiding van Paarsago, d. Nevenproducten, met de daarbij behoorende duidelijke en interessante foto's, zijn bijzonder belangwekkend. Van groot belang, vooral voor de volkshuisvesting, zijn de nevenproducten van den Sagopalmen (bldz. 21). Voor dakbedekking wordt uitsluitend gebruik gemaakt van atap, een soort van rechthoekige mat, vervaardigd van de bladvinnen der Sagopalmen, maar op de Mentawai-eilanden geschiedt het indekken beter dan in de Molukken, waar men daarbij minder zorgvuldig te werk gaat, lezen wij.

Op genoemde eilanden „legt men n.l. de ataplagen zoo dicht op elkaar, dat het dak soms een dikte verkrijgt van 30 à 40 c.M. en veel overeenkomst vertoont met de dikke rieten daken van sommige boerenwoningen hier te lande. Van binnen gezien, levert het bruin glanzende dakvlak, dat uit een reeks van smalle, regelmatig elkaar opvolgende riggels schijnt te bestaan, een eigenaardig en fraai effect op. De volgens deze methode geconstrueerde dakbedekkingen zijn bijzonder duurzaam”.

Zoo heeft schrijver huizen gezien met een atapbedekking, die 25 à 26 jaar op het huis had gelegen, zonder dat eenige reparatie noodig was geweest (bldz. 21).

De gaba-gaba, de gedroogde stelen van den Sagopalmen, zijn voor omwandingsmateriaal der woningen om hun lichtheid en stevigheid — vooral in een land met veel aardbevingen als de Molukken — als aangewezen. „De (gaba-gaba) wanden kunnen 6 à 10 jaar goed blijven en zijn natuurlijk gemakkelijk

te vernieuwen” en met weinig kosten, voegen wij hieraan toe (bldz. 22).

Wordt aan de omwandingen de noodige zorg besteed, dan zien die door hun glanzende licht- tot donkerbruine kleur, veel gelijkende op gepolijst mahoniehout, er bepaald sierlijk uit. Die gaba-gaba's uit de Molukken zijn een kostelijk, een prachtig materiaal voor den huizenbouw, welke ook als uitvoerproduct van groote waarde zullen blijken te zijn.

A. R. v. O.
(Wordt vervolgd.)

„INSULINDE”.

Een nieuw Inlichtingen-Bureau te Amsterdam.

Alweer een inlichtingenbureau met Indië in betrekking staande! maar het is er een ten behoeve van H. H. verlofgangers en repatrieerenden, het tweede bureau voor de Indische verlofgangers.

Het eerste is het Informatie-Bureau, gevestigd in de v. Weede v. Dijkveldtstraat 21 te dezer plaatse, van de Vereeniging van Indische Verlofgangers.)

„Insulinde” is het nieuwe inlichtingen-bureau gedoopt, nu pas te Amsterdam opgericht, Prinsengracht 1033, Telef. Noord 1510. Kantoor 10 uur v.m. tot 4 uur n.m. Het verstrekt alle mogelijke inlichtingen geheel gratis, betrouwbaar, coulant en accuraat. „Dit alles is vermeld op de titelbladzijde van de door Insulinde uitgegeven brochure met de wenk of waarschuwing: „Wilt U zich dus vrijwaren „voor teleurstellingen en uwe belangen behartigd „zien, vraagt dan eerst inlichtingen aan bovengenoemd Bureau. Vraagt advies zonder eenige verplichting”.

„Wat de werking is van dit Bureau? „De naam zegt het reeds voldoende”, zoo lezen wij, hoewel een kleine toelichting niet achterwege mag blijven. „Immers voor hen”, vervolgt het, „die naar ons land komen en vaak niet weten, waar zij belanden, is het wel aangenaam te vernemen, dat het Inlichtingen-Bureau „Insulinde” op het illusieus idee is gekomen een bureau te stichten voor verlofgangers, en voor hen die, om welke reden ook, naar Nederland oversteken, met raad en daad bij te staan. De bedoeling is, dat het Bureau belangeloos zijn diensten verleent, wat voor Indiërs een groot gemak mag heeten; verlofgangers en repatrieerenden, die naar ons land komen, hebben dikwijls vriend noch bloedverwant om ze in te lichten, staan dus geheel alleen en weten op zoo'n oogenblik niet, waar zij heen moeten.

„Dit wordt voorkomen door zich met het Inlichtingen-Bureau „Insulinde” in verbinding te stellen, men heeft dus slechts te berichten aan bovengenoemd Bureau, welke inlichtingen men wenscht, enz., enz., en men kan er van overtuigd zijn, dat op de meest juiste en afdoende wijze, niet alleen de vragen beantwoord worden, maar dat men zijn belangen veilig in handen kan stellen van deze onderneming.

„Het is ontegenzeggelijk, dat ons bureau in een groote behoefte voorziet. Immers, men kan thans vooraf alles verzorgen, zoodat men niet alleen in veilige haven komt, maar ook overtuigd kan zijn, dat alles, wat men noodig heeft, gereserveerd wordt, zoodat men geen moeilijkheden zal hebben.

„De oprichting van ons bureau zal met te meer vreugde begroet worden, nu men in Indië overtuigd kan zijn van de goede werking van ons bureau. Kortom men is hier in uitmuntende handen, zoodat men zich aan het Inlichtingen-Bureau „Insulinde” veilig kan toevertrouwen.

Een groot voordeel is, dat de Directeur, die jaren in Indië was, volkomen de belangen begrijpt van verlofgangers en repatrieerenden, hij zelf weet maar

*) Statuten en Huishoudelijk Reglement werden goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van den 4en September 1920 No. 49. De Secretaris-Penningmeester is de heer D. van Geuns.

Dans-Instituut NICK H. WISSE

Gediplomeerd Dansleeraar
LANGE BEESTENMARKT 108—110, DEN HAAG

Club- en Privaatlessen

in de Moderne Dansen

Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente).

Inlichtingen dagelijks van 2—4 en 7—10 uur.

SPECIALAAL ADRES
VOOR DAMES
EN KINDER
KONFEKTIE

v.s.

GERZON

Zorg, dat Uw zaak in alle opzichten een goeden indruk maakt.

Zij maakt geen goeden indruk met slecht of 2de klas drukwerk.

Eerste klas drukwerk tegen concurrerenden prijs levert U

N.V. Drukkerij ten Hagen

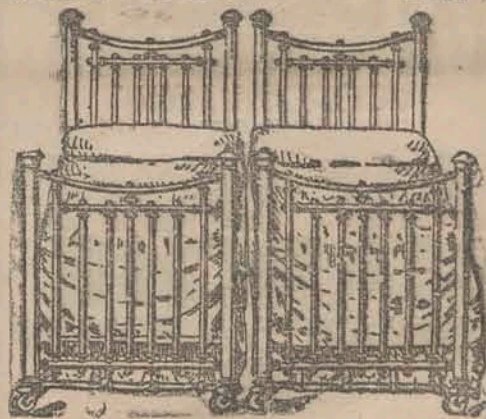
Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsstraat.

TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8½—12½ en van 2—7 uur.

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111
KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuifabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.

Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 % gewaarborgd.

HESSELS & MAK

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

Iste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Nuis Iste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES.

**AU BON
MARCHE**

A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Adverteeren doet verkoopen.

De leukste **DANSAVONDJES** organiseert men
met een „His MASTER'S VOICE“ **GRAMOPHONE**.
Enorme keuze platen bij: **WILLEM SPRENGER**.
Agent der Gramophone Comp. Ltd.
PASSAGE 46. Tel. 3778. DEN HAAG.

al te goed, wat het zeggen wil, alleen te moeten staan in een vreemd land, zoodat de oprichting van ons bureau, zeer valt te loven.

Ook zij, die naar Indië vertrekken en vóór dien op de hoogte wenschen te worden gesteld van dat land, kunnen zich gerust wenden tot ons bureau, dat ook in dat geval bereid is, alle mogelijke inlichtingen gratis te verstrekken.

Wenscht men zich voor teleurstellingen te vrijwaren, men vrage inlichtingen aan bureau. Ons bureau verschaft alle mogelijke inlichtingen. U kunt zich in Indië reeds met ons in verbinding len."

Voorwaar een program dat aan duidelijkheid en beslistheid van hulpverschaffing niets te wenschen overlaat.

Van harte hopen wij, dat het bureau aan hetgeen het zich voorneemt, zal beantwoorden.

Nog niet zoo lang geleden is een verslag verschenen der enquête, ingesteld naar den maatschappelijken en geldelijken toestand van den Indischen burgerlijken verlofganger en daarin wordt verre van een aanlokkelijk beeld opgehangen van den arme, die veel reden heeft van klagen, omdat hij in het land teruggekeerd, dat hem ten deele vreemd is geworden, niet meer weet, waar zijn tenten op te slaan, in verband met zijn gering verlotstractement. Het spreekt dus van zelve, dat „Insulinde“, met de beste bedoelingen bezielt, veel zal vermogen te doen om de Indische verlofgangers van dienst te zijn.

In de slotconclusie van bedoeld Enquête-Verslag lezen wij, „dat in begin Maart 1921 er in Nederland ruim 900 civiele gouvernements-verlofgangers waren. Verkeerden zij in behoorlijke omstandigheden, dan waren zij allen zonder uitzondering propagandisten voor den Indischen Gouvernementsdienst geweest, ook zonder dat zij dien dienst in woord of geschrift behoeften aan te bevelen.

„Nu echter kunnen hun bekrompen omstandigheden, hun zoeken naar bijverdiensten, hun trachten tijdens den verloftijd een betrekking te bekleden, op jongelieden en op de ouders van dezen niet anders dan remmend werken voor de dienstname bij het Indische gouvernement!

Nogmaals, wat zal „Insulinde“ niet een goed werk verrichten met aan de Indische verlofgangers op onbaatzuchtige wijze de behulpzame hand te bieden, zooals zij dat voornemens is te doen.

A. R. v. O.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Uit den Volksraad.

Wij ontleenen aan de *Loc.* van 14 tot 18 Juni enkele gedeelten uit de algemeene beschouwingen van de leden van den Volksraad over de begroting van het jaar 1922:

Mr. Gales tin (I. E. V.): Uitvoerig gaat spr. de ware betekenis na van de budgetbehandeling door den Volksraad en komt tot de conclusie, dat door de tegenwoordige ministerieele praktijk die behandeling niet veel te beteekenen heeft. De minister doet toch wat hij wil. Hij heeft herhaaldelijk be-
wezen zich *absoluut* niet te storen aan de Volksraadadviezen. De minister bekommert zich niet over de inzichten van den Volksraad. Wij vormen hier toch geen officieele *debating society*, roept spreker uit, die door de Regeering aangenaam bezigt moet worden gehouden door toezending van allerlei stukken om advies! Die toezending zelf beteekent niets, wanneer het advies toch niet wordt opgevolgd! Dat mag zoo niet blijven. Een minutieuse behandeling van de begroting komt niet tot haar recht. Kunnen we eigenlijk niet beter werk doen dan onder die omstandigheden hier redevoueringen te houden? Moties van protest hebben niet de minste uitwerking. Spr. hoopt, dat de nieuwe landvoogd mede zal werken dit halfslachtig karakter

PIANOHANDEL P. MOSTERT

Reinkenstraat 16 DEN HAAG

Vakkundig Stemmen en Repareeren
Gereedmaken voor de Tropen

van den Volksraad zoo spoedig mogelijk te doen verdwijnen.

De heer Burer (Kath. I. E. V.) bespreekt het onderwijsvraagstuk, waarbij hij wijst op den grooten arbeid, die te dezen opzichte van christelijke zijde is verricht. Daardoor ontvangen honderden Indo's, duizenden Inlanders en Chineezers, thans goed onderwijs. In dit verband citeert spreker hetgeen in de *Javapost* is geschreven inzake de groote taak van missionarissen en zusters en hoeveel er door hen wordt gedaan voor de opheffing van den Inlander. Spr. meent dat de kerk en de zending, die in Amerika een middelpunt vormen van de samenleving, hier meer waardeering van Regeeringszijde verdienen dan tot nu toe het geval is.

De heer Ten Berge (Ind. Kath. Partij) bespreekt de werving van ambtenaren in Holland, die z. i. thans niet op de juiste wijze geschiedt. Daarbij zijn het de moderne vakverenigingen, die verwerpelijke praktijken gebruiken om die aanwerving tegen te gaan. Hoe gunstig steekt daarbij af de houding der confessioneele vakbonden, die zeker wel hun voorwaarden stellen, maar in elk geval het uitzenden van ambtenaren naar Indië niet tegenwerken. De ambtenaarsstand moet eens wat minder aan zijn eigen beurs en wat meer aan het belang van Indië denken.

De heer ir. Van Sandick (Buitengewesten) waarschuwt tegen een doorvoering van de staats-exploitatie van sommige bedrijven, voornamelijk die betreffende de ontginning der ijzermijnen. Grote industrieën kunnen worden gesteund door accumulatie der winsten. Wil men exploitatie van overheidswegen, dan bedenke men, dat niet alleen het bedrijf zelf, maar ook de voor- en nevenbedrijven onder het beheer van den staat moeten komen. Spr. geeft uitvoerige voorbeelden, tot welke consequenties bijvoorbeeld de overheidsexploitatie van het staalbedrijf zou leiden. Spr. leest voor hetgeen de *N. Rot. Cr.* en in antwoord hierop de heer Albarda geschreven heeft over staatsexploitatie inzake Djambi. De oudste vorm van staatsbedrijf, zooals die wordt toegepast bij de Duitse mijnen, wordt algemeen afgekeurd, ook door den heer Albarda, den socialist. Het is die oude vorm van staatsbedrijf, dien men in Indië wil invoeren. Spr. heeft het voorbeeld aangehaald om te laten zien, dat het particuliere initiatief de vrije hand moet worden gelaten. De omstandigheden, waaronder de staatsbedrijven zouden moeten werken, moeten vooraf geheel en al worden herzien.

De heer Bergmeijer (C. E. P.) erkent, wat betreft de verhouding tusschen Europeaan en Inlander, dat meer studie gemaakt moet worden van het zieleleven van den Inlander. Er worden fouten begaan door den Europeaan, getuige bijvoorbeeld de „klap in Deli“. Dit is het gevolg van het feit, dat men den Inlander nog niet voldoende kent. Spr. beveelt de lezing aan van prof. Van Eerde's werk over de koloniale volkenkunde, welk boek spr. indien hij rijk was, elken Europeaan cadeau zou doen. In het leeren kennen van den Oosterling wijst spr. ook op den arbeid der zending.

Tegenover de beschuldiging door den heer van den Brand (Culturbond), in den Volksraad geuit aan het adres van de Nederlandsche Regeering inzake de koloniale politiek, stelt spr. de uitspraken van een Amerikaansch schrijver, die met groote waardeering over de Nederlandsche politiek over Indië schrijft.

De heer Mandagie (P. E. B.) bepleit de belangen van de Minahassabevolking. Hij erkent met dankbaarheid het werk der christelijke zending; zonder dat was de Minahassa nooit geworden wat het nu is. Het mag niet voorkomen, dat Inlandsche kinderen worden geweigerd, indien zij op de lagere Europeesche school onderwijs wenschen te ontvangen en spr. hoopt, dat de Buitengewesten niet langer worden achtergesteld. Spr. houdt ten slotte een peroratie voor een steeds hechtere samenwerking tusschen blank en bruin, Nederland en Indië.

De heer Kiës (P. E. B.): Wat de verdediging

SCHRIFTELIJKE KNIPCURSUS

Door een gerontineerd Coupeur, met meer dan 20-jarige praktijk, (oud-leerling van de wereldberoemde „Professeur de Coupe“ A. NEBELING te Brussel) worden systematisch schriftelijke lessen gegeven (ook naar Indië) ter bekwaaming in het geven van een chique coupe aan Uw Dames- of Heeren- en Kinderkleding. Prijs 13 lessen f 12.-, per geheele cursus slechts f 45.- (bij vooruitbetaling). Vraagt uitgebreide prospectus aan INSTITUUT VOOR SCHRIFTELIJKE LESSEN, Keppelstraat 3, APeldoorn. Na gunstig afgelegd examen wordt prachtig diploma uitgereikt.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL 4782 DEN HAAG.

van Indië betreft, toen in Maart 1915 de heer van Limburg Stirum wees op de schreiende behoefte aan verdedigingsmateriaal, is in de harten van menig Europeaan de hoop gewekt, dat de verdediging van Indië niet langer een fixie behoefde te worden genoemd. Maar het vorig jaar verklaarde de legercommandant, dat nog steeds de weermacht in Indië niet in staat is een vreemde macht te keeren. Spr. hoopt dat hierin spoedig verandering en verbetering moge komen.

De heer Van der Jagt (P. E. B.) zegt, dat de toestand van de Inlanders de laatste jaren beter is geworden. Men zie maar naar de vele kaartjes, die aan de spoorwegloketten verkocht worden; men moet maar eens zien naar de volle bioscopen, naar de toko's, waar de baboe en de huisjongen nieuwe blaadjes koopen. Men moet de weelde-artikelen zien, die gedragen worden en die op het eind der maand in de pandhuizen worden beleend!

Spr. komt op de Inlandsche beweging. Is zij den winterslaap ingegaan? Is dit een stilte soms die den storm voorafgaat? Spr. beschouwt de verschillende Inlandsche vereenigingen, waarvan vooral de S. I. telkenmale in botsing komt met politie en justitie. Maar langzamerhand schijnt het gezond verstand te zijn boveng gekomen, mede dank zij den P. E. B. Wij schijnen teruggekeerd te zijn tot de tijden, toen de S. I. c.s. hier nog niet aan het stoken was. Of worden er misschien nieuwe troepen gevormd? Spr. meent, dat de Inlandsche beweging weer den goeden weg is opgegaan, maar toch dreigen er weer donkere wolken. De bolsjewistische hoogeschool zendt haar discipelen over de geheele wereld, maar de Regeering is waakzaam.

Komende tot hetgeen door andere leden gezegd is, protesteert spreker tegen de infame wijze waarop door het Volksraadslid Dr. Abdul Rivai (bond Inl. geneeskundigen) de afdeling B-zaak in het geding is gebracht. Alle schuldigen hebben hun straf aanvaard, enkelen zelfs uitten hun dank, dat zij er nog zoo afkwamen. De giftige pijlen door den heer Rivai afgeschoten op Regeering en rechtspraak, vormen dus wel een zonderling verschijnsel. De heer Rivai heeft een rede gehouden, die een jongen oppoermaker in de dessa alle eer zou aandoen. Hij heeft verregaand wantrouwen gewekt tegen de Regeering en tegen den Nederlander. Men vraagt zich af, wat de Nederlander dezen alles aan Holland te danken hebbenden Maleier heeft misdaan. Hoe sympathiek steekt daartegen af de rede van den heer Mandagic. De heer Rivai heeft steeds den mond vol van rassenhaat en rassenjustitie.

Aan het slot van zijn rede brengt spreker een woord van weemoedige hulde aan de nagedachtenis van den onlangs te Mekka overleden pangrang van Soemedang, dien spreker heeft leeren kennen als vriend en als uitnemend ambtenaar. Spreker stelt er prijs op in den Volksraad te verklaren, dat hij met groote sympathie en met hooge waardeering de nagedachtenis van dezen pangrang in eere zal houden. (Deze woorden van den heer v. d. Jagt worden door de leden staande aangehoord. Alleen de heeren Cramer (I. S. D. P.), Teeuwen (N. I. P.) en Mr. Abdul Rivai blijven zitten).

De heer Engelenberg (P. E. B.) hield een zeer uitvoerig betoog ter verdediging der P. E. B.-beginselen en ter weerlegging van valsche beweringen inzake van het Suikersyndicaat verkregen financieelen steun door den P. E. B. De heer Engelenberg wees er op, dat de P. E. B. een taak onder het volk te vervullen heeft, welke financieele kosten meebrengt, welke niet kunnen worden gedragen door het volk, weshalve steun van elders wordt aanvaard.

De P. E. B.-taak is gericht tegen de bolsjewische en tegen de soc.-democratische ideeën, tegen de partijen die afbrokkelen. Deswege schaamt spreker zich niet zelfs van deze plaats steun te vragen. Tegen de verdachtmakingen merkt spreker alleen op: De P. E. B. staat zuiver, resident De Stuers stond zuiver (bewijzen van instemming). Er is geen sprake van enig contract tusschen Syndicaat en P. E. B. of andere cultuurbelangen. Het suikersyndicaat zag

in de P. E. B.-statuten de verwezenlijking van een deel der eigen plannen; waarom is het dan onbegrijpelijk, dat het Syndicaat aansluiting zoekt bij den P. E. B. Nimmer is door spreker hulp gevraagd aan het Syndicaat en het Syndicaat bood spreker nimmer financieelen steun aan. De steunverleening aan den P. E. B. is geboren bij, en uitgegaan van het Syndicaat zelf, zonder toezegging en zonder een enkele voorwaarde.

De heer Houtsm a (P. E. B.) interrumpeert en verklaart de uitspraken van den heer Engelenberg als volkomen juist. De heer Houtsm a was destijds lid van het dagelijksch bestuur van het Suikersyndicaat en bevestigt geheel de verklaringen van den heer Engelenberg (bewijzen van instemming).

Voortgaande, zegt de heer Engelenberg: de P. E. B. aanvaardde steun, doch schond geen enkele statuair bepalings.

Deze rede werd met de grootste aandacht gevolgd en algemeen met instemming ontvangen.

De heer Engelenberg zette vervolgens de politiek van den P. E. B. jegens den Inlander en de vakbeweging uiteen. (Loc. dd. 17 Juni, 2e bl.).

De heer Soet at m o protesteert tegen de rede van mr. van Gennep, die geklaagd heeft over contractbreuk bij de Inlanders. Maar wat zegt de heer van Gennep dan wel van de massa Europeanen, die naar Indië komen op contract en dit contract beschouwen als een vod papier?

De regent van Cheribon (P. E. B.) heeft met genoegen de rede van den heer Engelenberg gehoord over het doel van den P. E. B. en hij weet ook, dat deze vereeniging naar haar beste vermogen werkt aan de bereiking van haar doel. Spr. heeft dan ook van verschillende zijden stemmen gehoord, welke den Inlandschen leden den raad gaven uit den P. E. B. te treden. Wat spr. betreft, hij zou dit zeker doen als de P. E. B. afweek van hetgeen hij volgens zijn statuten tot plicht heeft, als de P. E. B. niet meer werkt volgens zijn doel, dat hij in diest is van de suiker of eenig ander speciaal belang. Doch daarvoor is voorloopig niet de minste aanwijzing. Het spijt spr., dat er enkele leden van den P. E. B. zijn, die het doel dezer vereeniging blijkbaar nog niet hebben begrepen. Bijv. de heer van Gennep heeft getoond nog niet te weten wie de Inlander is. Spr. gaat niet accoord met de door hem gewenschte commissie (die wetenschappelijk de mentaliteit van den Inlander wil onderzoeken. Red. K. W.). Spr. behandelt vervolgens de drie criteria door den heer van Gennep gesteld, n.l. recht, kunst en geloof. Hij wijst daarbij op het door den heer van den Brand aangehaalde voorbeeld der „onsplitsbaarheid van bewijs in een civiel rechtsgeding, om aan te toonen dat ook het Westersch recht geen ideaal is. En wat de kunst betreft, wijst spr. op verschillende schitterende bouwwerken, als de Boroboedoer en andere gebouwen. Ook voor het eigen geloof breekt spr. een lans. De mentaliteit van het Inlandsche volk is, zegt spr., zeer „haloes“, getuige de Javaansche taal met haar uiterst fijne nuanceeringen; de Javaan van heden mag tevreden zijn met dit erfdeel zijner vaders (poesaka). Spr. wijst op de trimoerli: Romo kasoep ing triboewono, de ikheid vereenigd in de drie trappen van beschaving. Wat de fijnheid der taal betreft, geeft spr. de afleiding der woorden „man en vrouw“. Het eerste djaler (kromtaal) van djaloe (met) tot lanang (ngoko) = paraat. Het tweede (vrouw): wadon (kromo) van wadi (geheim). De vrouw is het geheim van het huis, verborgen voor hen die buiten zijn, doch voor haar man een geheim van beminnelijkheid en schoonheid. Spr. geeft van deze fijne taal-nuanceering nog andere voorbeelden.

De heer Kerk kamp (V. B.) meent, dat de aantekeningen van den Regeeringsgemachtigde in den Volksraad, den heer Muurling, beschouwd worden als het kluitje, waarmede de Volksraad in het riet moet worden gestuurd. Als in de Tweede Kamer zeven leden van de honderd de Indische begroting afhandelen, kan men begrijpen hoe die behandeling geschiedt. Indië moet in staat gesteld worden zonder vreemde inmenging zichzelf te re-

ZOO JUIST ONTVANGEN:

Parakan Salak Thee,
kwaliteit en prijs als vóór den oorlog,
80 cent per pond.

VERRIJGBAAR BIJ
F. C. DE BRUYN
DANCKERTSTRAAT 43. - TELEF. 3361

..... Vereeniging voor
Correspondentie-Onderwijs

Goedgekeurd bij Kon. Best. 25-10-1912

Een **uitstekende** gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de **Vereen. voor Corr. Onderwijs**

Technische Cursussen: Ambachts, Machinisten, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.

Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.

Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)

Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.

Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.

Opleiding akten M.O. Wiskunde (K1 en K2), Boekhouden (K11), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m Mx), Werktuigkunde (K1), Zeevaartkunde (I), Schoonschrijven (N).

Honderden Geslaagden.

Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

Wist U

dat wij drukken het Tijdschrift
NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

En ook

het bekende blad van Architect
ED. CUYPERS
HET HUIS OUD EN NIEUW

Dit bewijst

dat wij naast Handelsdrukkerwerk ook
eerste klas Kunstdruk kunnen ver-
vaardigen.

N.V. Drukkerij ten Hagen

Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

MAISON H. SIMONS

Mantel- en Costuummagazijnen
HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan“
en **NOORDEINDE 17a.**

zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE, op het gebied van
DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Centraal-Apotheek DE KOEDOE

Frederik Hendriklaan 166 Tel. S. 1053

ALLE RECEPTEN worden

tegen den laagst mogelijken prijs gereed gemaakt

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
155 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
 Centrale Verwarming
 Warm- en Koudwaterleiding
 Kegelbanen Tennisbanen
 Garage met werkplaatsen

Van 1 Mei tot 1 September dagelijks
 van 6 tot 10 uur
DINER-CONCERT

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” Luxe Auto's
 disponibel.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Platenbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda.

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

Perfect Boston, Fox-trot en One-step of Tango voor f 30.-
 in zes privé-lessen, bij **Bé W. Meulman** (v. d. Haagen's Dans-Instituut)
 Willemstraat 20-22 - 's-Gravenhage - Tel. N. 3068
Modernste stijl en variaties door hem uit Londen en Parijs medegebracht. Vraagt
 inlichtingen bij het goeode Haagsche publiek.

geeren, met het opperbestuur als controleur, met het recht in te grijpen waar en wanneer dit noodig is.

Het aantal Inlandsche leden in den Volksraad is te gering. Voor adviseerend college is het te veel een Europeesch college.

Spr. dringt aan op de vaststelling van minimumloonen. Stakingsrecht is noodzakelijk, wanneer de loonen gedrukt worden. De Regeering grijpe niet te spoedig in. Te veel worden de stakingen politieke stakingen genoemd. Er zijn ook economische stakingen.

Spr. wijst op de gebeurtenissen in Britsch-Indië, die voor Indië een les kunnen zijn.

Spr. protesteert tegen de rede van den heer Van Gennep. Zij getuigde van een onstellig gebrek aan doorzicht en takt. Spr. heeft zich als Europeaan geschaamd over die redevoering.

Doch bij al wat ons scheidt, zegt spreker, hebben wij in den Volksraad werk te doen in het belang van Indië. Laat ons dit betrachten!

De Indische vliegdiens.

De hoofdredacteur van de *Java-Bode*, met verlof in Holland, heeft de opening der buitenlandsche luchtlijnen bijgewoond. Hij schrijft daarvan o.m.: Generaal Snijders was ook op het terrein. Hij heeft daar zijn spijt uitgedrukt — zij het dan in een onder-onsje — dat voorloopig van een luchtvaartdiens in Indië niets kan komen.

Het is waar, de Minister van Koloniën voelt er weinig voor. Hij acht den tijd nog niet gekomen. Maar het zal spoedig blijken, dat voor een ontwikkeling van de Oost-Indische gewesten een luchtdienst dringend noodig is. Meer dan in Europa lijkt me een luchtvaartdiens, met geregelde vaarten, van het eene deel van Indië naar het andere, noodig. In Europa zijn de afstanden van weinig betekenis, vooral, waar men, met uitzondering van naar Engeland, alles over land kan doen.

Welke voordeelen een luchtvaartdiens heeft voor Indië is door generaal Snijders in de door mij reeds gereleveerde vergadering uiteengezet. Al blijft de wijze, waarop de Paketvaart voor den schakel tusschen Java en de Buitengewesten onderling, zorgt, zeer te prijzen, nog meer dan thans zouden de Buitengewesten uit hun isolement worden verlost, wanneer een geregelde luchtvaartdiens in het leven werd geroepen.

Maar een dergelijke diens kan niet alleen door het particulier initiatief tot stand komen. Regeeringshulp is zeker in de eerste jaren onontbeerlijk. Zonder die hulp komt er in Indië niets van een luchtvaartdiens.

Dat dit te betreuren valt, behoeft niet nader te worden betoogd. Tot zoover de heer Schaaap, zegt de „*Deli Cri.*” van 17 Juni. Wij blijven erbij, dat een militaire luchtvloot met het gebruik voor postdiens, de beste ervaring voor oorlogsdiensten zou opdoen en de meest economische wijze van training zou hebben.

UIT DE INDISCHE PERS.

Waarschuwing, gericht tot de Ned.-Indischen Bedevaartgangers.

In aansluiting aan het bericht van de *Java-Bode*, dat vele Inlanders van Garoet en Tasik Melaja in het jaar 1921 naar het Heilige Land van Arabië ter bedevaart zullen trekken, waarschuwt de redactie van de „*Boro Boedoer*” *) onze Inlandsche bevolking tegen die plannen op de navolgende wijze.

Het lijdt geen twijfel, of de Indische woekeraars zullen met groote vreugde die tijding hebben vernomen, omdat hun dan wederom de gelegenheid zal worden gegeven de aspirant-hadji's de noodige geldelijke adertelingen te doen ondergaan, in den vorm van het in pand nemen van tal van roerende goederen of van verkoop van sawahs en tuinen.

Onder de aanstaande reizigers zijn tal van personen, die reeds „hadji” zijn en dus voor de tweede

*) De „*Boro Boedoer*” is een in de Arabische taal verschijnend Nieuwsblad, dat te Weltevreden wordt uitgegeven.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
 Alle kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
 Huis van den 1sten Rang

maal de reis naar Mekka ondernemen en wanneer men dit feit toetst aan het bestaande Mohamedaansche voorschrift, dat ieder Islamiet slechts éénmaal tijdens zijn leven verplicht is de bedevaart te ondernemen, dan vraagt men zich onwillekeurig af wat toch wel de reden mag zijn dat die lieden zich zoveel moeilijkheden willen getroosten op de reis naar een land als Mekka, waar zulke door en door rotte toestanden bestaan.

Volgens den schrijver is het veel beter de bijeengegaarde sommen gelds te benutten voor de oprichting van plaatselijke godsdienstschoolen.

Het is in den tegenwoordigen tijd onrustig in Mekka.

Het is eene verzamelaarsplaats van roovers, die niet aarzen om, zelfs gewapend, vijandig tegen den Islam op te treden en onder zulke omstandigheden kennis van den Islam te vergaren en ter bedevaart te gaan heeft geen zin, waar die roovers bovendien nog door het publiek in hunne onreine handelingen worden geschraagd.

Volgens de voorschriften van den Islam moeten dergelijke rooverbenden met alle mogelijke kracht worden bestreden en is dat ook de plicht van de Indische bedevaartgangers en aangezien dat hunne bedoeling niet kan zijn met de reis, zoo moeten zij zich van die reis naar Mekka onthouden.

Dit is trouwens ook de meening van de meer ontwikkelden en daarom hoopt de schrijver, dat het Inlandsche publiek niet al te gemakkelijk geloof zal slaan aan de verlokkelijke praatjes van de Indische woekeraars en niet te spoedig zal overgaan tot verkoop of verpanding der bezittingen, waarop het juist is gemunt, zoogenaamd alles ter eere Gods.

Verder wijst de schrijver op den thans in Indië bestaanden toestand dat op Java, meer in het bijzonder te Batavia, Bandoeng en Pekalongan, tal van personen rondloopen, wier streven het is op te wekken tot goede daden, zoals o.m. het gaan ter bedevaart. Doch als men hunne handelingen nauwkeurig nagaat, dan blijkt het, dat zij persoonlijk daaraan geen deel nemen en zelf nog nooit te Mekka zijn geweest.

Zij juist zijn de lieden, die het op het geld, de goederen en de gronden van het volk hebben gemunt.

Zelf den Mohamedaanschen godsdienst belijdende, kan de schrijver natuurlijk niet anders zeggen dan dat het ter bedevaart gaan naar Mekka voor iederen Islamiet verplichtend is gesteld, doch hij hoopt dat men zal begrijpen, dat aan de vervulling van dien plicht grenzen worden gesteld, ten eerste dat men er werkelijk toe in staat is en ten tweede, dat de omstandigheden gunstig zijn, heiggen in dit geval zeggen wil, dat er geen erkende te groote gevaren aan verbonden zijn.

En dat is te Mekka het geval, van welk feit een ieder zich kan overtuigen.

Van hulp door de Arabische bevolking aan de aspirant-hadji's is geen sprake, hoewel het haar plicht is.

Gidsen, huiseigenaren, kameelvoerders, ze zijn allen niet alleen roovers, doch dikwijls nog moordenaars ook.

En wanneer de volksleiders op Java hun plicht begrepen en de bevolking konden verhalen om gedurende enkele jaren hunne bedevaartsplannen tijdelijk uit te stellen, dan zou de bevolking van Mekka daarmede zeker rekening houden en ten slotte tot het terugkeeren van rust en orde medewerken, terwijl inmenging van de Westersche Mogendheden zou worden vermeden.

Deze ten beste gegeven aanwijzing zal door de werkelijke Mohamedanen zonder twijfel met instemming worden begroet, doch natuurlijk tegenstand ondervinden bij hen die op winstbejag uit zijn.

Hotel de Bellevue
 Bezuidenhout 15 's-GRAVENHAGE
 Tel. Interc. H 447.

Tel. 4060 - HAAG - **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
 CUISINIERS
 Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Dejeuners, Dinners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Dinners

Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Dinners à f 1.-
 Vleesch
 Groenten
 Aardappelen

Dinners à f 1.12
 Vleesch
 Groenten
 Aardappelen
 Toespijs

Dinners à f 1.70
 Vleesch
 Groenten
 Aardappelen
 2de Vleesch, Visch
 of gevogelte
 Compôte
 Toespijs

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES

verkrijgbaar voor 24 Dinners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar.
 Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

nemen op een stoel.
 Hoewel deze maatregel er op wijst, dat de nieuwe vorst van Djoeja den geest des tijds begrijpt, zoo is men toch van meening, dat deze nieuwe orde van zaken minder aangenaam is voor de Inlandsche dienaren, die den rang van Regent niet hebben beërft en waaronder velen zijn die, hunne afkomst in aanmerking genomen, niet behoeven onder te doen voor de titularissen.

Men hoopt dan ook algemeen, dat ten deze geen bepaalde grenzen zullen worden gehandhaafd en dat aan alle Inlandsche ambtenaren en beampten zal worden vergund op een stoel plaats te nemen, als zij hunne opwachting bij den Vorst maken.

Aan het Mangkoe Negarasche Hof hebben de voorschriften op het stuk van persoonlijk eerheidsbetoon aan den Vorst reeds sedert langen tijd veranderingen ten goede ondergaan en wel in dien zin, dat daar de militaire houding wordt aangenomen en de groet op militaire wijze wordt gebracht.

Toch bestaan er evenwel ook nog grenzen en wordt het voorschrift gehandhaafd dat de ambtenaren hoven den rang van „Demang” op een stoel mogen plaats nemen en die beneden dien rang op een voetbank.

Het zitten met gekruiste beenen (sila) en het zitten op de hurken (djongkok) is evenwel afgeschaft. Aan het Hof van Soerakarta is men echter nog niet zoover.

Volgens mededeeling van den schrijver van het artikel wordt bij het geven van maaltijden door den Vorst, zoodra de maaltijd is begonnen, aan de Hoofdgeregten (Regent Onajoko) toegestaan plaats te nemen op een stoel en het feest verder bij te wonen, doch de andere regenten, de pangerans, die geen uniform van den Generalen Staf dragen en ook de Rijksbestuurder zitten met gekruiste beenen en op een rij.

Te Soerakarta bestaat in den kraton een kantoor, waarin de kratonkas is gevestigd.

Ook is daar een gebouw, waarin de Rijkskas van het Vorstenbestuur is ondergebracht en waar een op Europeesche voet ingerichte administratie wordt gevoerd.

Het personeel van die Rijkskas nu heeft de vergunning om op stoelen te gaan zitten, terwijl het personeel van de andere kantoren nog de oude wijze van eerbiedsbetuigingen moet volgen.

Men stelt zich onwillekeurig de vraag, of het in den tegenwoordigen tijd nog noodig is dezen toestand te handhaven, want zoolow op een stoel als op een voetbankje blijven de eerbiedsbewijzingen dezelfde, evenals de beleefdheidstaal.

Opheffing van die oude gebruiken verhoogt de waarde van den pryajistand en kan ook uit een hygiënisch oogpunt worden aanbevolen.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het Chineesche Pektjoenfeest.

In het Koloniaal Weekblad van 12 Mei 1921 No. 19 werd van het Go Gwik Tjheefest (= Pektjoen) gezegd, dat het is het vieren van den zomerdag en door de Europeanen wel genoemd wordt het feest van het Drakenschip.

De lieden in de havenplaatsen versieren dan het voorste gedeelte van hunne vaartuigen met uitgesneden drakenfiguren en geven aan het achter-schip den vorm van een drakenstaart.

Die prauwen hebben over het algemeen den vorm van een blaaspomp, waarin somtijds wel eens 60 personen plaats nemen.

Deze lieden, die meestal tot den behoefligen stand behooren, houden dan wedstrijden te water en ontvangen daarna prijzen, welke door de rijken ter beschikking worden gesteld.

In de „Sinar Sumatra” van 24 Maart 1921 wordt over den oorsprong van dit feest en de viering daarvan, welke elk jaar op den 5den dag van de 5de maand plaats heeft, eveneens het een en ander gezegd, dat ontleend is aan de mededeelingen van een correspondent van vreemde nationaliteit van

de „North China Herald” en waarin het navolgende wordt gezegd.

Wat is de beteekenis van het Pektjoenfeest, vraagt de schrijver?

Wat mag de reden zijn, dat op dezen voor vele Chineezzen vreugdevollen dag wedstrijden op het water worden gehouden, vergezeld van hevig tromgeroffel en bekkenslag?

Over den oorsprong van dit feest sprekende, zegt de schrijver, dat er in overoude tijden een gewezen leerling van een der scholen was, die bij het volk bekend is onder den naam van Hoat Goan en die als ambtenaar een groote reputatie genoot onder zijne collega's.

Het was dan ook niet te verwonderen, dat de vorst van het land hem zijne genegenheid en zijn vertrouwen schonk in tal van aangelegenheden des lands, doch die soevereine belangstelling had dit nadeel, dat de naijver bij de collega's werd opgewekt.

Hunne actie en de invloed daarvan op den vorst was aan den verstandigen Hoat Goan wel bekend, doch welke pogingen hij ook aanwendde om den vorst over te halen zich niet aan den achterklap van anderen te storen, ook in het belang van de rust in de dorpen, toch sloot de vorst, gerugsteund door den minister, zich bij de vijanden van Hoat Goan aan en vaardigde hij bij besluit diens verbanning uit naar een plaats, welke gelegen was in de nabijheid der Jangtjoekangrivier.

De bedoeling van die verwijdering was zijn graot aanzien bij het volk te doen verminderen en hem te brengen buiten het bereik van de sympathie van het volk.

Het gevolg van die verwijdering was werkeloosheid en veel tijd tot overpeinzing en bespiegeling over de toekomst van het land, welke hem met groote zorg vervulde en in droefgeestige stemming bracht.

Op een daarvoor uitgekozen goeden dag van eene goede maand schreef hij een vers en met een trek van welbehagen op zijn gelaat wierp hij zich in de Jangtjoekangrivier en liet zijn lichaam gedurende langen tijd met den stroom mededrijven, om duidelijk te laten uitkomen dat hij, die een goed mensch was, zich zelf opofferde in het belang van het land.

Toen de in de nabijheid wonende bevolking de tijding vernam dat Hoat Goan, die altijd goed voor het land was geweest, zich door verdrinking het leven had benomen, haastte zij zich naar het lijk te zoeken en dit, zoo mogelijk, onbeschadigd terug te vinden.

Ten einde dit doel te bereiken en te voorkomen dat de talrijke visschen in de rivier, met hare zijrivieren, het lijk beschadigden, werd in de eerste plaats veel rijst in de rivieren geworpen, dat als voedsel voor de visschen kon dienen en ten tweede door bekkenslag en tromgeroffel de visschen bevreest gemaakt om het lijk te naderen.

In de geschiedenisboeken van China wordt niet vermeld, of het lijk van Hoat Goan ooit gevonden is.

De schrijver zegt dat, volgens sommigen, het Pektjoenfeest een huldiging van een groot patriot is, waarbij feestelijkheden plaats hebben, doch in de werkelijkheid is aan de viering van het feest een droevigen ondergrond verbonden.

Op den feestdag wordt in geheel China op de rivieren, moerassen en ook wel op zee met groote en kleine vaartuigen gevaren, die van 10 tot 20 voet lang en 5 voet breed zijn en waarin 20 tot 60 personen kunnen plaats nemen, die als roeiers fungeeren.

Op den voorsteven der vaartuigen plaatst men een drakenkop, terwijl de achtersteven in een drakenstaart eindigt.

In het midden der prauw brengt men asch van de Hio Hwee en op zijde zit een Hwesich.

Uit elken Chineeschen tempel wordt een vaartuig voor het Pektjoenfeest gebracht, dat aan een wedstrijd deelneemt.

CASTRICUM N.H.

Hotel Pension Café Restaurant „DE RUSTENDE JAGER”

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf
 Prachtige Duinen en Bosschen
 Matige Pensionprijzen

Sinds 1 April onder nieuw beheer.
 Aanbevelend, J. BLAAUW.

Restaurant SAUR, den Haag

Lange Houtstraat, hoek Voorhoft.

Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.

Dejeuners, Dinners, Soupers
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

Grand Hotel Restaurant

„Central”

In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ

geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme

Afternoon-Tea-Concerten

door het ensemble

WILLY HONSBEEK & J.

N.V. Brood- en Beschuitfabriek

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG
 bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuit,
 Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG

Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.

Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.

De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

Z - H - B

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ

DEN HAAG

Bijkantoren te AMSTÉRDAM, BANDOENG,
 BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL,
 LONDEN, PARIJS

Vraagt de alom bekende

Z. H. B. Bieren

Z - H - B

Indisch Restaurant
Waroeng Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
Uitzending van Dinners

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
 waarvan geplaatst en
 volgestort f 47.000.000.—
 Reserve f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
 Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
 'S-GRAVENHAGE, 123
 Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE
 belast zich met alle Bankzaken, alsmede
 met aan- en verkoop van Effecten.
 Neemt gelden à deposito en in rekening-
 courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Commanditaire Bankvereniging

VISSER & Co.,

Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831

Verricht alle Bankzaken 17

Administratie van Vermogens

Hypotheeken Assurantiën Spaarkassen

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
 Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
 W. RIJSEN Gen. 211

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal f 75.000.000.—

Reserve f 35.000.000.—

ROTTERDAM	AMSTERDAM	'S-GRAVENHAGE
Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel		Bezuidenhout
Delftshaven	ZAANDAM	Kneuterdijk
Feijenoord		NAALDWIJK
SCHIEDAM		RIJSWIJK
VLAARDINGEN		SCHEVENINGEN

Deposito's

Cheque-Rekeningen m. rente-vergoeding

Handelscredieten

Voorschotten in Rekening-Courant
 Gelegenheid tot Open- en Gesloten
 Bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT

ONDERLINGE LEVENSVZERKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang- 215

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. v. E. H.

Het testament van wijlen den Majoor der Chineezente Medan, den heer Tjong A Fie.

Over den inhoud van dit testament hebben in Ned.-Indië verschillende geruchten geloopt, die door het Indisch publiek niet altijd werden begrepen.

Thans wordt ten dezen aanzien in de „Sinar Sumatra” van 26 Maart 1921 het navolgende medegedeeld.

Een week vóór het overlijden van den erflater werd het testament opgemaakt, terwijl hij bij de verdeling der goederen van de 3 navolgende beginselen uitging:

- 1°. geen verdeling van den boedel, die tot geheele verdwijning leidt;
- 2°. de opbrengst van den boedel moet voor goede doeleinden worden besteed;
- 3°. voldoende inkomsten voor levensonderhoud van weduwe, kinderen en kleinkinderen.

In verband daarmee zijn alle huizen, ondernemingen en roerende goederen ingebracht in een fonds, dat den naam draagt van „Thoeng Moek Thong”.

Dit fonds wordt beheerd door een familierraad, die over alle uitgaven beslist.

De weduwe van den overledene is presidente en de oudste zoon secretaris van het fonds.

Eerstgenoemde moet tijdens haar leven een vervanger stellen, terwijl de raad den secretaris benoemt en ontslaat.

Uit de inkomsten van het fonds moeten in de eerste plaats de kerk en het aschhuis te Kesawan in orde worden gebracht.

Voor diezelfde gebouwen te Canton is eene som uitgetrokken, welke f 10000 's jaars bedraagt.

De presidente en de secretaris ontvangen bescheiden traktementen, terwijl eerstgenoemde uit het fonds de noodige gelden kan nemen ter bestrijding van de onkosten van levensonderhoud op den gebruikelijken voet.

In geval van huwelijk van kinderen en kleinkinderen wordt een bescheiden huwelijksgift uit het fonds genomen, evenals voor de huwelijksfeesten.

Blijft het huwelijk kinderloos, dan mag een kind worden aangenomen, het liefst uit de aanwezige bloed- of aanverwanten of anders van overleden ouders.

Voorts mag geld worden besteed voor liefdadige doeleinden.

Deze beschikkingen zijn genomen geheel in de lijn van den overledene, zooals hij tijdens zijn leven handelde en welke daden uitdrukkelijk de bedoeling hadden om steun te verlenen, zonder onderscheid van landaard.

Onbemiddelde leerlingen op de scholen, ongelukkigen, zieken, zwakzinnigen, enz. kwamen het eerst in aanmerking voor dien geldelijken steun.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Jaarboek van het Mijnezen in Ned. O.-I.

Inhoud van het eerste gedeelte der Verhandelingen van den 47en jaarg. 1918. Levensbericht van den elève-opnemer Raden Apoen. — Korte mededeelingen over Indische delfstof afzettingen (I. Rapport omtrent een ijzerertsvoorkomen op de hellingen van den Tangkoehan Prahoe, nabij Tjiater (Res. Batavia, Pamanoekan- en Tjiasemlanden), door Dr. G. L. L. Kemmerling. — II. Rapport omtrent het voorkomen van asphalt- en phosphatafzettingen aan den voet van het Kromonggebergte in het district Palimanan der Res. Cheribon, door ir. F. G. Mannhardt. — III. Rapport omtrent het voorkomen van Seladoniet op het eiland Manipa (Res. Amboina), door ir. A. L. ter Braake). — De meteoriet van Meester-Cornelis (Java), door ir. L. J. C. van Es. — Verslag over de uitkomsten van mijnbouwkundig-geologische onderzoeken in Zuid-Bantam, door ir. K. G. J. Ziegler. (Met Aanhangsel: I. Verslag over eene verkenning van de Sadjira-antiklinaal en omgeving in Bantam, door Dr. E. Hartmann. — II. Nadere gegevens over het Bodjongmanik-kolenveld, door ir. L. J. C. van Es). — Geologische aantekeningen betreffende de zuidelijke Toradja-landen, verzameld uit de verslagen der mijnbouwkundige onderzoeken in Midden-Celebes en bewerkt door den ir. J. Reyzer. — Bijdrage tot de geologie van het landschap Kotawaringin en de afd.

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

Ketapang, resp. gelegen in de Res. Zuider-, Ooster- en Westerafd. van Borneo, door den ir. H. Frjling, met gebruikmaking van gegevens verzameld door J. E. Loth en J. W. H. Adam. — Verslag over de resultaten van geologisch-mijnbouwkundige verkenningen en opsporingen in de Res. Westerafd. van Borneo, door ir. J. E. Loth. — Over de geologie van een gedeelte van de Zuider- en Oosterafd. van Borneo, door ir. L. H. Krol.

Ziekten van de tabak.

Bij E. J. Brill te Leiden is als afzonderlijk boekwerk (tevens als mededeeling No. 40 van het Proefstation voor Vorstenlandsche tabak) verschenen een studie van den heer H. Jansen over ziekten van de tabak in de Vorstenlanden. De schr., die een 18-jarige praktijk als „plantendokter” achter den rug heeft, behandelt achtereenvolgens: de ziekten der tabakplant veroorzaakt door schimmels en bacteriën, de ziekten waarvan de oorzaak onbekend is, de ziekte veroorzaakt door dierlijke vijanden, om ten slotte de bereiding en toepassing van verschillende bestrijdingsmiddelen te bespreken. 59, deels gekleurde platen verduidelijken de voorstelling.

Toekomstige bewoners van Zuid-Sumatra!

In No. 26 van „De Planter”, het orgaan der vakvereniging voor assistenten in Deli lezen we:

„..... Uit de Lampongs ontvingen wij bericht, dat ook daar de assistentenrijen dractisch worden uitgedund. Op een der ondernemingen werd den assistenten kondschap gedaan, dat te beginnen van af 1 Augustus e.k. de salarissen zouden ophouden te vloeien, welke ietwat origineele ontslag-aankondiging gevolgd werd door de mededeeling, dat de aldus ontstane salarisloozen mochten blijven wonen op de onderneming, waar zij dan in hun onderhoud zouden kunnen voorzien door jacht en visscherij, terwijl zij zich bovendien konden toeleggen op het kweken en telen van Sajor, dewelke dan deels voor eigen gebruik kon dienen, deels aan den (koelie) man gebracht zou kunnen worden.

Er staat daar dus een Europeesche-toekang-sajor-stand geboren te worden, met en benevens een ras van blanke vischjesvangers en wilde varkensdooders. In de aardrijkskundeböckerjes zullen onze kindskinderen over een halve eeuw opgetekend vinden: „Zuid-Sumatra: bewoond door een wilden volksstam van het Kaukasische ras, leeft van jacht, visscherij, apenootjes en tjabe rawit”.

De malaise schijnt ons terug te willen voeren naar den oertijd”.

De Ingenieur.

Dr. ir. G. de Gelder schrijft in No. 34 een artikel over de electricisatie der spoorwegen in Ned.-Indië, waarmede een aanvang is gemaakt voor de lijn Meester Cornelis—Priok. Schr. spreekt de verwachting uit, dat binnen 10 jaar op Java 1000 K.M. zullen zijn geëlectriceerd.

De Waterstaatsingenieur.

Uit den inhoud der Mei-afl.: Radiotelefonie. Voordracht van ir. dr. C. J. de Groot. — Samenwerking tusschen hygiëne en techniek, opleiding tot hygiënist en gezondheidsingenieur aan een Bandoengsche universiteit, door H. Heetjans. — Verhandelingsmateriaal voor de wegen in de Preanger, door Dr. E. C. Jul. Mohr. — Wegenverbetering. — Straatklinkers. Enz.

De Reflector.

In No. 28 het portret met bijschrift van den oud-majoor P. A. Ouwens, die weldra de betrekking zal neerleggen van conservator bij het Zoologisch Museum te Buitenzorg, een betrekking, waaraan hij zich gedurende ruim 16 jaar heeft gewijd en waarin hij zich buitengewoon verdienstelijk heeft gemaakt.

Handelsvereniging te Medan.

Het 15 Juli-Nr. der Mededeelingen van de Handelsvereniging te Medan geeft in hoofdtrekken weer een „vernuttig plan”, ontworpen door Dr. Braddon, hetwelk ten doel heeft tot eene beëindiging der rubbercrisis te geraken. — Verder o.m. een artikel over de rentabiliteit van oliepalmonder-nemingen.

N.-I. Bladen voor Diergeneeskunde en Dierenteelt.

Afl. 6 van dl. 32 bevat een rede van den voorzitter der N.-I. Vereniging voor diergeneeskunde en dierenteelt, naar aanleiding van het voornemen der Regering om de veeteelt van den B. V. D. af te scheiden, dit onderwerp van Staatszorg onder de afdeling „Landbouw” te voegen en in plaats van aan de gouvernementsveeartsen aan landbouwkundigen of landbouwingenieurs het toezicht en de uitvoering van de wetten en bepalingen van dezen diensttak toe te vertrouwen. — We treffen voorts in deze afl. een opstel aan van Dr. G. A. van Lier over veestof of een op veestof gelijkende ziekte in de Karolanden, benevens den tekst eener voordracht van Dr. H. 't Hoen (gehouden voor de Indische week te Wageningen en Utrecht op 18 en 28 Oct. 1920), getiteld:

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Gredietvereniging 1859.

ALLE BANKZAKEN. 107

Kapitaal en Reserves f 19.500.000.— 25 Kantoren

Oranjobank
 Voordeinde 39 - DEN HAAG - Telef. H. 3407.
 Handelscredieten, Rekening-Courant,
 Deposito's Incasso's,
 Spaarbankboekjes rentende 4 pCt.

M. VISSER,
 voerh. A. J. ROBBARD.
 Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.
 Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
 REPARATIE-INRICHTING.

TAAMS & KEYSER
 Bankstraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.
 Speciale afdeling Incourante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.
 Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK.-COURANT.

economische beteekenis van het veeteeltbedrijf in Ned.

van 1921, door W. Bally (Publicaties Ned.-Ind. Landbouw-Syndicaat, 13e jaarg., afl. XI).

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL = MAATSCHAPPIJ**

Tectona. Boschbouwkundig Tijdschrift.
 deel XIV. Afl. 4-5. Oorspronkelijke bijdragen: Stapel- en verkoop, door W. Becking. — Over zaandonderzoek algemeen en eenige waarnemingen en onderzoekingen omtrent bloei, vruchtbaarheid en kieming van den djati (vervolg), door R. Wind. — Vereenvoudiging van onze bedrijfs- en landbouw, door E. van der Laan. — De financiële administratie van het Staatsboschbedrijf in Ned.-Indië, door Ch. P. — Referaten, enz.: De Staat als monopolist van de houtindustrie, door A. B. C. — Beheershoutvesters in de boschcomplexen, door een houtvester.

Regenwaarnemingen op de tabaksondernemingen ter Sumatra's Oostkust in 1920, samengesteld door Dr. K. Diem (Mededeelingen van het Deli Proefstation, tweede serie, No. XX).

Gestort Kapitaal f 80.000.000.-
 Statutaire Reserve 18.979.250.-
 Buitengewone Reserve 22.680.000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseringen en Financieringen. — Schriftelijke of Telegrafische Credieten. — Reiscrédietbrieven. — Deposito's. — Rekening-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S:

Met één jaar opzegging 4 1/2 pCt.

Voor andere termijnen nader overeen te komen.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.
 20. Huwelijksgebruiken in Indië (vervolg), door N. — Gouverneur-Generaal Fock in Bandoeng. — Het eerste Congres van het Java-Instituut te Bandoeng (17-20 Juni 1921), door P. — Het dier in de folklore van Ned.-Indië, door M. — Sumatra (slo). — Levensgeschiedenis van een Inlandsch veldwachter (vervolg).

Midden-Java ten Zuiden. Zendingsgeschiedenis (vervolg), door D. Pol. — Pandita Djawa, Pandita Djawa op artikel 8 en missionaire Pandita Djawa, door W. F. C. van Helsing (De Macedoniër, Aug. 1921).

De band tusschen Godsdienst en cultuur bij de associatie (vervolg). — Opiumana (Over het gebruik van opium door Europeanen, Amerikanen enz.), door M. Tuiten (vervolg), (De Banier, 8 Juli 1921).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. No. 27. Bureau voor de Volkslectuur. Afdeling Pers (Wetvreden, Drukkerij Volkslectuur).

Hoe lang nog? Noodkreet om eerlijkheid en recht voor de oud-strijders van het Indische leger, door J. Apell (Wetvreden, Indonesische Drukkerij).

Waar blijft onze belooning? door S. J. Aay (handelt over verhooging van pensioen van oud-militairen). (Bandoeng, N.V. Visser en Co.)

Het strafrecht in Ned.-Indië zooals dat hier te lande geldt sedert de invoering van het nieuwe strafwetboek op 1 Jan. 1918. Handleiding ten dienste van het onderwijs en de praktijk, door Mr. I. Cassute. Eerste deel. De algemeene leerstukken. (Semarang-Soerabaya, G. C. T. van Dorp en Co.).

An official guide to Eastern Asia, trans-continental connections between Europe and Asia. Vol. v. East Indies, including Philippine Islands, French Indo-China, Siam, Malay Peninsula and Dutch East Indies. Prepared by the Department of Railways, Tokyo, Japan. Second edition. (Dit werk bevat veel illustraties en kaarten, het telt 520 blz.; p. 331-504 handelen over Ned. Indië).

Brieven van Hollanders uit den vreemde. Oudejaarsavond op Curaçao. — Indrukken verkregen gedurende een bezoek aan de Bataklanden van Sumatra. (Haagsche Post, 13 Augustus 1921).

Sammlungen des geologischen Reichsmuseums in Leiden. Neue Folge. Herausgegeben von K. Martin. Band I, Abt., Heft III. Anthozoen von Java und die Molusken der Njalindungschichten, von Prof. Dr. H. Gerth.

Rubber (overzicht van de positie der cultuur en wat daarmee in verband staat). (In- en Uitvoer 17 Aug. 1921).

Beperving van de rubber-productie, door J. A. Schalkwijk (Economisch Statistische Berichten, 3 Aug. 1921).

Opgave van geschriften over geologie en mijnbouw van Ned. Oost-Indië (achtste vervolg), door Dr. R. D. M. Verbeek (Verhandelingen van het Geologisch-Mijnbouwkundig Genootschap voor Nederland en Kol. Geol. Serie, Dl. V, 3e stuk, Juli 1921).

Das holländische Kolonialreich in Brasilien. Ein Kapitel aus der Kolonialgeschichte des 17. Jahrhunderts, von H. Wätjen. Mit einer Karte. (Haag, M. Nijhoff—Gotha, F. A. Perthes).

Suriname.

„De West“ van 19 Juli schrijft: „Het eerste West-Indische Geneeskundig Congres is afgelopen. Onze afgevaardigde op dat congres, dr. Wolf, is naar Trinidad vertrokken, ter bestudeering van hygiënische toestanden aldaar.

De Argosy is maar matig tevreden over de resultaten van het congres. Er is veel en breed gesproken over allerlei in de West-Indië voorkomende ziekten, over de oorzaken en bestrijding daarvan, doch veel nieuwe gezichtspunten zijn daarbij niet geopend. Voor den ontwikkelden leek waren het meereendeels bekende klanken. Toch erkent het blad, dat het zijn nut heeft gehad dat dit alles, en vooral de middelen om ziekten te voorkomen, nog eens van gezaghebbende zijden naar voren is gebracht. De oorzaak echter, waarom niet afdoende maatregelen kunnen worden genomen — de geldkwestie — heeft de conferentie niet kunnen wegnemen. Men weet wel ongeveer wat er te doen is, doch men is onmachtig door geldgebrek.

Het stukje in de Argosy maakt den indruk, dat het blad een voorstel had verwacht van de conferentie tot het sluiten van een staatsleening ten be-

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

van 8 Juli 1921. De rubbercrisis, oogstbeperking, moerassigheid, wenschelijkheid, door C. M. Hamaker. — Grondverwerking, door W. Dibbetz. — Vervolg uitkomsten tapen om den anderen dag, door Ch. F. Scheidegger. — Meest voorkomend metselwerk op cultuur-ondernemingen, door L. A. L. C. — De extractie van de wortels van de dakbedekking, door L. A. L. C. — De extractie van de natuurlijke bloemenessences, door C. B. Drg. — Het ontvoering. — Kolonisatie in de Lampongs. Het jaarverslag over 1920. — Revue der tijdschriften. — Rubber. — Koffie. — Rijst. — Suiker. — Tabak. Enz.

Het Nederlandsche Zeezeven.

de hr. C. W. Visser, gezagvoerder van het s.s. „Rindjani“, schrijft in Nr. 16 een artikel over „Het varen met kleurrijke varen“. Schr. heeft in de 33 jaren dat hij de zee bevaart, kennis gemaakt met allerlei soort zeelieden; aan de hand van verschillende feiten toont hij aan dat noch Javanen, noch Chinezen, noch Lascaren zijn aan te bevelen; hij acht vooral in uren des gevaars, onbetrouwbaar en in de meeste plaats op zelfbehoud bedacht. Gunstig steekt de houthand der Europeesche bemanning daartegen af.

Mededeelingen Encyclopaedisch Bureau.

Als aanhangsel op de Mededeelingen van het Bureau voor Bestuurszaken der Buitengewesten, bewerkt door het Encyclopaedisch Bureau (handelend over de Oostkust van Sumatra) is verschenen een publicatie over het Zendingsonderwijs van het Nederlandsch Zending Genootschap onder de Karo-Batak's. Deze „door feiten en historie gestaafde wetenschappelijke beschouwing“ is opgesteld door de Conferentie van Mededeelingen van het N. Z. G. en dient tot aanvulling van de kennis te voren over het onderwijs aan de Karo-Batak's door het Encycl. Bureau werd gepubliceerd.

Hindia Poetra.

Boven het Aug. Nr. had gerust kunnen staan „Petroleum-ontwikkeling“ want alle bijdragen handelen over dit onderwerp, als: Indische petroleum en internationale politiek, door R. J. Limburg. — Tantième-trekkers, door F. F. — Petroleum en belastingen (Het jaarverslag der „Koninklijke“ over de belastingen), door Mr. F. Filet. — De heer H. W. Deterding.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 33. Winstaandeelkassen ten behoeve van de Inlandsche bevolking op Java, door H. Chr. G. J. v. d. — West-Indië, Landbouwkundig Tijdschrift voor Suriname en Curaçao, besproken door Prof. Dr. F. A. F. C. — Rubberplantersvereniging. — Bericht omtrent de overnemens Kina-onderneming over het eerste kwartaal 1921. — Kamer van Koophandel en Fabrieken te Oldenzaal. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over vezelstoffen, plantenziekten en -plagen, bodemvraagstukken.

West-Indië. Landbouwkundig Tijdschrift.

de Jaarg. No. 2. Mei 1921. Contract-immigratie van West-Indië 1872-1921, door P. Westra. — Toepassing van machinale (grond) bewerking in Suriname, door J. A. — Bamboes voor papierfabricage. — Algemeen overzicht van ligging en bodem van Suriname (invloed van het tropische klimaat op den bodem van Suriname), door J. van Amstel. — Voor school en huis. I. Zaden. — Melkproductie van koeien in tropenland. — Landbouw voorlichting aan de Britsch-Indiërs.

Mededeelingen over de Rubbertoonstelling te Londen

ROTTERDAMSCH LLOYD
 Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM
 Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
 van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
 aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL
 LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
 van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

N.V. Autogarage „CITO“
 SCHENKWEG 7 - TEL. B. 804
 'S-GRAVENHAGE
 Luxe Verhuur-Auto's

Algemeen Assurantie kantoor DE BAS
 Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij
 Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 211
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten. Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's. Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz. EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz. BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Voor Collectieve Ziekte-Verzekering is de aangewezen Maatschappij

de

Centrale-Onderlinge

Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.

Pletterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
 AMSTERDAM BATAVIA 'S-GRAVENHAGE
 Ampanan, Bandoeng, Bombay, Calcutta, Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.
 Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 47.750.000.-

— HAARLEMSCHE —
BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

Naamlooze Vennootschap
L. P. Smulders'
Meubelfabriek

Tolbrugstraat 11
BREDA

Behangerijen
Stoffeederijen

TAPIJTEN EN
GORDIJNEN

*Om goede zaken te
maken*

is het noodig goede waar te leveren.
Doch het publiek moet weten, dat gij
die levert.
Dat bereikt gij alleen door goede en
voordurende reclame.
Gebruik dit blad voor Uw

Reclamecampagne

Firma KIEWIET DE JONGE

Lange Bisschopstraat 25, DEVENTER.

SPECIAAL MAGAZIJN VAN

Huishoudelijke Artikelen
Haarden en Kachels
Tuin- en Serremeubelen.

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog,
Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

hoeve der gezondmaking van West-Indië.
De conferentie heeft verschillende resoluties aan-
genomen, waarin maatregelen op hygiënisch gebied
in overweging worden gegeven, als voortgezette
kinderzorg, goede watervoorziening, goede afwate-
ringen, verbetering in den faecaliënafvoer, geregeld
schoolbezoek, enz. Er is ook sprake van de oprich-
ting van een Geneeskundig blad voor West-Indië,
waardoor de verschillende koloniën onderling op
de hoogte kunnen blijven van de gemaakte vorder-
ingen.

De „Surinamer” van 24 Juli meldt:
„Donderdagnamiddag werden twee employé's van
de anchylostoom-bestrijding door Javaansche arbe-
ders van de plantage Ma Retraite aangevallen en
verwond, terwijl zij met het uitdeelen van doosjes
 bezig waren.
De distr.-commissaris van Combé alsook eenige
politie-beambten werden ter plaatse ontboden.
De Javanen verklaarden unaniem niets van de
behandeling te moeten hebben.
Aan het tactvol optreden van den distr.-commis-
saris en zijne manschappen is het te danken, dat
het niet tot een formeelen opstand kwam.”
Het is hier weer de oude historie: verzet van het
stomme vee tegen wat in hun eigen belang wordt
gedaan. Het is te hopen, dat het Koloniaal Bestuur
de middelen zal weten te vinden om dit domme
verzet, waarvan anderen het slachtoffer worden, te
breken.

De steun aan de landbouwondernemingen loopt
door allerlei omstandigheden niet zoo vlot van
stapel als gewenscht ware. In een brief aan de Kol-
oniale Staten, gedateerd 13 Juli, wordt de loop der
zaak door den Gouverneur uitvoerig uiteen gezet.
Het slot van den brief luidt:
„Het is op grond van dit alles, dat de onder-
geteekende met spanning blijft afwachten, wat het
opperbestuur zal beslissen, onder bereidverklaring
om ten behoeve van deze zwaarwichtige Surinaam-
sche belangen alles in het werk te zullen stellen,
waartoe hij binnen de grenzen zijner bevoegdheid
en verantwoordelijkheid ook maar in het geringste
in staat is.”
Baron van Heemstra treft het niet, dat hij reeds
dadelijk is komen te staan voor een zoo moeilijken
en uiterst gecompliceerden toestand, die onmid-
dellijk krachtig ingrijpen vordert.

Dat de planters niet onmiddellijk den kostprijs
van hun product konden opgeven is een bedenkelijk
verschijnsel; een behoorlijk beheerde onderneming
moet dat kunnen. Het hierdoor veroorzaakte op-
onthoud zij een les voor het vervolg.

Naar aanleiding van bovengenoemden brief van
den Gouverneur heeft de Surinaamsche Bank een
verweerschrift gepubliceerd om aan te toonen, dat
ook zij aan diligentie tegenover de nooden der plan-
tages niet is te kort geschoten. Wij lezen daarom-
trent in „De Surinamer” van 24 Juli o.m. het vol-
gende:

„Het stuk geeft verklaring, waarom maanden zijn
voorbijgegaan, vooraleer een beslissing van de bank
is gekomen.

Bijna een maand na het vertrek van gouverneur
Staal, 16 December 1920, heeft de directeur van den
landbouw zich eerst tot de bank alhier gewend, om
te spreken over een eventueel te verleenen steun.
Onmiddellijk hierop, 13 Januari, is naar de hoofd-
directie getelegrafeerd. Tot overmaat van ramp was
de kabelverbinding verbroken, waardoor het tele-
gram via Demerara moest verstuurd worden. Het
kwam eerst 25 Januari te Amsterdam aan. Hierop
vroeg de hoofddirectie op 27 Januari telegrafisch
nadere inlichtingen. Op 4 Februari werd dit tele-
gram alhier ontvangen. En toen..... ja, en toen is
er van begin Februari tot 8 Maart vergaderd en be-
sprekingen gehouden door de planters-vereenigin-
gen om den gemiddelden kostprijs te becijferen.
Hier begint het mysterie. Meer dan een maand

BATIK VERVEN

Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.

ATELIER VOOR ONDERRICHT.

OPGERICHT 1837.

FIRMA TENZER,

Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.

KUNST-SCHILDERSARTIKELLEN.

Voorwerpen om te Sijden, Branden, Beschilderen, enz.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONN
GROENMARKT 27
TELEFOON No. 2512

□ □ DRUGERIJEN □ □ CHEMICALIËN □ □
□ DEPAT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □ □
□ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉES □ □

noodig hebben om den gemiddelden kostprijs van
het eventueel te beleenen product te berekenen!
Het gevolg van deze „lange” becijfering was, dat
de nieuwe directeur-president van de bank alhier
uit Holland vertrok op het oogenblik dat het tele-
gram met de noodige inlichtingen pas was aange-
komen. Hij kon dus de beslissing, waarnaar hier
maanden lang hunkerend was uitgezien, onmogelijk
meebrengen.....”

„De West” schrijft:
„Het gouvernement neemt in den laatsten tijd een
proef om landbouwproducten benodigd voor in-
stellingen als Landsgrond, Chatillon, enz. op te ko-
open op de veiling van landbouwproducten. Er wordt
dus geen inschrijving meer gehouden voor de leve-
ring dezer producten. Tot dusver is gebleken, dat
het gouvernement op die wijze goedkoop uit is
dan toen deze leveringen werden aanbesteed.”

Uit Albina meldt men aan „De West”, dat de
bouw van het station voor draadloze telegrafie al-
daar flinke vorderingen maakt. Men weet, dat dit
station wordt opgericht door de onderneming Tif-
fany.

„De Surinamer” ontleent aan de „Argosy” van
Britsch Guiana het antwoord, dat de Gouverneur
gaf op de opmerking in de „Combined Court”, het
vertegenwoordigende lichaam der kolonie, dat men
niets had aan een Röntgen-installatie, wanneer men
niet over knappe chirurgen beschikte — nu trok
immers toch alles naar Suriname.

„Suriname is ons voor,” zeide de Gouverneur,
„omdat het Nederlandsch gouvernement alle on-
kosten draagt voor de uitzending van goede chirur-
gen; wij daarentegen moeten alles zelf bekostigen;
daarom staan wij bij Suriname ten achteren.”

De Van Week tot Week-schrijver in de „Surina-
mer” schreef naar aanleiding van dit antwoord:
„Ja, ja, wij kunnen wel eens mopperen tegen Ne-
derland, maar de waarheid moet gezegd. Het is op
slot van zaken een goede pipa, een echte lobbes.
Millioenen heeft Nederland aan dit land ten koste
gelegd; elk jaar maakt het de rekening van onze
huishouding sluitend. En thans is de Moederland-
sche regering voornemens een millioenenregen
boven Suriname te laten losbreken. Grootte en groot-
sche plannen toch zijn op til.

„In Engeland zouden zij Demerara zien komen,
als het ook een millioenenregen afsmeekte. In de
Engelsche koloniale politiek wordt het beginsel ge-
huldigd: Elk voor zich, zie derhalve maar, dat je
er komt.

„Verbeeld je, lezer, als wij eens volgens dat be-
ginsel door Nederland werden behandeld! De mui-
zen zouden al heel gauw dood voor de kast liggen.”

„De Surinamer” van 21 Juli schrijft onder het
hoofd „Uit onze naburige koloniën. Bekende ge-
luiden”:

„Het is dikwijls heel interessant te hooren, hoe
altijd opnieuw naar onze bureu wordt gewezen, een
zucht, die zoo zachtjesaan den indruk moet wek-
ken, dat wij daar ontzettend verre bij achterstaan.
Het valt niet te ontkennen dat er veel is, waarin
Demerara ons voor is, maar voor overdrijving dient
men zich toch te wachten bij vergelijkingen. Leest
men de Engelsche bladen, dan vindt men daar vele
klachten en grieven in, die ook bij ons gehoord wor-
den. Mogelijk zijn onze kwalen van heviger aard,
maar dat ze alleen bij ons zouden bestaan, is een
dwaling.”

Aan een door de Regeering van den Gouverneur
ontvangen verslag is het volgende ontleend:
Gezondheidstoestand. Over het algemeen is de
gezondheidstoestand in de kolonie niet onbevredig-
gend.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
Salon de Rafraichissements 185
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM
Eusebiusl. singel 1a, Tel. 195

In de kolonie is aangekomen de vanwege de Rockefeller Foundation (International Health Board) aangewezen directeur voor de bestrijding van de ankylostomiasis in Suriname, de heer W. C. Hausheer. Hij zal de werkzaamheden met betrekking tot de bestrijding der ankylostomiasis in de onderscheiden districten op kosten van de Rockefeller Foundation wederom aanvangen.

Inmiddels werd sedert Maart dj. in het Militair Hospitaal een kosteloze polikliniek gehouden tot onderzoek en c.q. tot behandeling van personen, die aan ankylostomiasis zouden lijden.

Weersgesteldheid. Het weer was voor den landbouw in het bijzonder voor de rijstcultuur in Mei te droog, in Juni goed.

De regens vielen eerst in het begin van Juni krachtig in en kwamen aan alle cultuurgewassen zeer ten goede. In het district Nickerie trad de regen iets later in, maar was ook zeer voldoende.

Voedingsmiddelen. De vooruitzichten van den rijsttoestoot waren nog twijfelachtig. Terwijl in normale jaren de kweekbedden reeds in Maart-April worden aangelegd en het planten reeds in April-Mei aanvangt, kon in dit jaar eerst in Juni met planten worden begonnen zonder dat overal voldoende bibit aanwezig was.

Vermoedelijk zal de beplante oppervlakte in dit jaar kleiner worden dan in het vorige en de oogst dientengevolge minder bedragen. Er wordt echter thans met zeer veel inspanning aan den aanplant gewerkt en de te bereiken oppervlakte hangt af van den duur van den regentijd.

Ter bevordering van de rijstcultuur wordt op de gouvernementen-vestigingsplaats Alkmaar het achterland, dat gedeeltelijk voor de rijstcultuur in gebruik is, ingepolderd en van aan- en afvoerleidingen voor water voorzien. Op de vestigingsplaats Reynsdorp worden de voortreuzen bedijkt om het water hierin op te voeren en de perceelen van hieruit te bevoelen.

In Nickerie is tijdens de droge periode van de voorlaatste maanden met buitengewoon veel spoed gewerkt aan het graven van een leiding van den Corantijnpolder naar de Nanniekreek, om het water van deze kreek naar den Corantijn- en van Drimmelpolder te leiden.

De ingevallen regens hebben dit werk tijdelijk doen stopzetten. Zoodra de omstandigheden dit toelaten, zal dit werk, w.o. begrepen het afdammen der kreek, waarbij van belanghebbenden veel medewerking werd ondervonden worden hervat. Bij de totstandkoming van dit werk zullen de polders vroeger in het seizoen over bevoeiingswater kunnen beschikken.

Te Paramaribo verscheen een interessant boekje „Ter nagedachtenis van Cornelis Winst Blijd, in leven Predikant en Presbyter der Evang. Br. Gemeente in Suriname”, door Theod. A. G. Comvalius.

Uit de inleiding deze aanhaling: „De blanke man, die onze dankbaarheid verdient, geniete die ten volle zonder dat wij daardoor tot uitersten vervallen. Wees niet tegen iemand, omdat hij tot een ander ras behoort, maar geef hem niet de voorkeur boven Uw rasgenoot van gelijke maatschappelijke positie, beschaving of intellect.

Als gij op het kantoor van den blanken man voor zaken wezen moet, dan klopt gij, veegt Uwe voeten af en, binnengelaten, neemt gij uw hoed af. Dat is uw plicht. Maar als gij u anders gedraagt in het nederige huis van uw rasgenoot, dan zijt gij onbeschaafd en beledigt daardoor u zelven.”

De „Pr. Bode” meldt, dat de Minister van Koloniën den veearts Van der Schroeff te Bandoeng aangezocht heeft om zich naar Suriname te begeven, teneinde een onderzoek in te stellen naar den toestand van den veestapel aldaar en voorstellen in te dienen betreffende een eventuele verbetering ervan.

De heer van der Schroeff was vroeger reeds als

gouvernementsveearts in Suriname werkzaam. Van zijn hand is het artikel „Veeteelt in Suriname” in de Encyclopaedie van Nederl. West-Indië.

Curaçao.

De „draadloze” dienst.

De „Amigoe di Curaçao” van 16 Juli l.l. schrijft: Maandagmorgen 11 Juli om 10 uur is de verbinding met het Bijkantoor op St. Martin niet-officieel geopend door het ontvangen van het eerste draadloos bericht. Tien minuten over tien ontving de Redactie van de „Amigoe” van haar Correspondent het volgende telegram: Vers 3 uit het Scheppingsverhaal van Genesis I: „Daar zij licht! En daar werd licht”.

Onmiddellijk antwoordden wij hierop: „Gefeliciteerd! Maak bekend Mr. Brantjes Gouverneur”.

Zooals gezegd, de opening van de verbinding is nog niet officieel. De officieele opening wacht op de komst van een chef en monteur uit Holland. Maar nu reeds kunnen er telegrammen gewisseld worden. De telegrammen worden aangenomen en de namen der afzenders opgeteekend. Zoodra het tarief is vastgesteld, zal er beslist worden, of en wat de eerste afzenders te betalen hebben en ontvangen dan hun kwitantie wel thuis.

Reeds lang had ons station op 't Rif den ontvanger van St. Martin te pakken, maar het eerste telegram terug van St. Martin bereikte het Rif Maandag l.l.

Dit station op St. Martin kan van groote betekenis worden, vooral als de toestellen van Aruba en Bonaire zijn overgebracht naar Saba en St. Eustatius. Aruba en Bonaire ontvangen dan nieuwe en betere apparaten.

Voor de Administratie der Kolonie is reeds nu het Station op St. Martin een groote verbetering en een heele aanwinst. Maar de ijverige chef van het hoofdstation alhier, de heer D. Molenkamp, zal er wel voor zorgen, dat St. Martin zooveel mogelijk verbinding zoekt met Barbados, St. Thomas St. Kitts etc. en als tusschenstation ook voor New-York dienst doet om zoo voor Curaçao zelf nog grooter werkveld te openen.

Als curiosum nog het volgende: Toen de „Oranje Nassau” voor La Guaira lag ving ons Station een draadloos telefoongesprek op en hoorde zelfs een concert, aan boord te La Guaira gegeven. De marconist van „Oranje Nassau” heeft een draadloos telefoonapparaat als amateur.

Hier in de haven liggend werd de proef herhaald en het klonk alles zoo duidelijk en mooi, dat de heer Molenkamp Gouverneur Helfrich op beide en uitnoodigde de eerste draadloze telefoon op Curaçao te komen hooren, aanwelk verzoek Zijne Excellentie onmiddellijk dankbaar gevolg gaf.

Koper.

Naar de West-Indische Kamer van het Bureau voor Handelsinlichtingen te Amsterdam mededeelt, zijn op Curaçao twee mijnbouwkundigen, een Hollander en een Zwitser, naar de plantage „Savonet” vertrokken, om een onderzoek in te stellen naar de kwaliteit en de hoeveelheid van het kopererts, dat daar wordt aangetroffen. Er heeft zich in Holland een consortium gevormd om eventueel de mijn te exploiteeren.

Landbouw.

Men herinnert zich het zwartgallige afscheid, dat de „Amigoe di Curaçao” den landbouwkundige meegaf bij diens vertrek uit den dienst der Kolonie. (Zie K. W. van '19 Mei l.l.).

Naar aanleiding hiervan heeft de heer L. de Waal, landbouwkundig adviseur te Dordrecht aan de redactie van het genoemde blad een stuk ingezonden, waarin hij op grond zijner ervaring op Java en in Argentinië en Brazilië het Curaçao-geval volstrekt niet hopeloos noemt.

De heer d. W. schrijft: Bij den hooggelegen, uit eruptief en kalkgesteente opge-

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via Southampton, Genua, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA.

N.V. MEUBELFABRIEK V/H LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32.
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

Firma AUG. SAVELKOUL

Heerenkleeding naar Maat
Indische Uitrustingen
BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.
Vraagt geillustreerden Catalogus

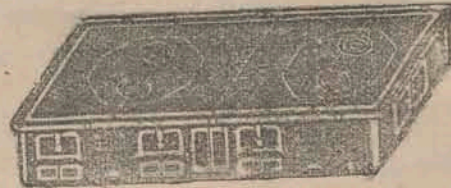
Dans-Instituut WEIJNE

vroeger Den Haag
THANS
ROTTERDAM
21 Jonker Fransstraat 21

Aanvang van de privaattlessen 12 September a.s., direct na zijn terugkeer uit Engeland, Frankrijk en Duitschland.

Aanvang van den nieuwen cursus 17 October a.s.

Prospectus op aanvraag.

Fabriek van 144
FORNUIZEN
met toebehooren
voor Hotels,
Restaurants,
Gestichten, enz.
SCHIEVENINGEN
Telf. Interc. 634

Fa P. J. MEIJS & ZOON
Wassenaarschou-
straat 1, 3, 5,
Hoffoveranciers

Firma L. J. C. BOUCHER

Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel
's-Gravenhage - Noordeinde 64c
Specialiteit: voor het samenstellen
van Leesportefeuilles
Advertentie-Bureau

LENSVELT NICOLA

Den Haag Holland

Beschuit en Roggebrood
voor export.

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)
 THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuysstr. • DEN HAAG • TEL. B. 1111

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
 Handel in Paarden Luxe Stands en Boxes Tonneaux beschikbaar
 Dir. J. W. v. d. GUN.

DRUKKERIJ TEN HAGEN

Nobelstraat 20 ∴ Den Haag
 Telef. Interc. 474 en 475

*Beleefde aanbeveling voor
de levering van alle voorkomende
Drukwerken als:*

- AANDEELEN
- ADRESKAARTEN
- ADVIESKAARTEN
- BALBOEKJES
- BESTEKKEN
- BILJETTEN
- BORDERELLEN
- BRIEFKAARTEN
- BRIEFPAPIER
- BROCHURES
- CATALOGI
- CIRCULAIRES
- CONTRACTEN
- CONVOCATIES
- DIPLOMA'S
- DISSERTATIES
- EFFECTEN
- ENVELOPPEN
- ETALAGEKAARTEN
- ETIQUETTES
- FACTUREN
- FORMULIEREN
- INTEEKENLIJSTEN
- INPAKPAPIER
- JAARVERSLAGEN

- KANTOORBOEKEN
- KWITANTIËN
- LABELS
- MAANDBLADEN
- MEMORANDUMS
- MENU'S
- NOTA'S
- OBLIGATIËN
- PROGRAMMA'S
- PRIJSCOURANTEN
- RECLAMEKAARTEN
- REGISTERS
- REGLEMENTEN
- REKENINGEN
- SERVETTES
- STATUTEN
- STROOIBILJETTEN
- TABELLEN
- TEKSTBOEKJES
- TIJDSCHRIFTEN
- VAKBLADEN
- WEEKBLADEN
- WERKSTATEN
- WISSELS
- ENZ. ENZ. ENZ.

**SPECIALE INRICHTING VOOR
GOED OPENLIGGENDE
KANTOORBOEKEN**

bouwen Curaçaoschen bodem zal echter een correctief toepassing moeten vinden, dat niet alleen het vochthoudend vermogen vergroot, doch ook een gunstig milieu vormt voor de ontwikkeling der nutriceerende bacteriën. De aard en hoeveelheid der toe te voegen stoffen is in hooge mate afhankelijk van de cultures, welke op dien grond gedreven worden; voor grasland zal b.v. een andere samenstelling en geringere hoeveelheid van het correctief noodig zijn dan voor eene intensieve cultuur.

Niettegenstaande den hoogst ongunstigen toestand van den bodem is het den heer De Waal aan het proefstation te Pernambuco na eenige proefnemingen mogen gelukken, de opbrengst aan suikerriet, welke op die gronden nimmer 50 ton per H.A. te boven ging, te brengen op 105.765 K.G. voor verschen aanplant en 84.689 K.G. voor den tweeden snit. Een gevolg van dit hoogere product is geweest, dat de kostprijs van 8 \$ 000 verminderde tot 5 \$ 200 voor nieuwen aanplant en van den tweeden snit van 3 \$ 000 tot 1 \$ 710 reis, of resp. met 37 pCt. en 43 pCt.

„Zooals u ziet,” M. de R., vervolgt de schr., „is het Curaçao-geval volstrekt niet hopeloos, want er is geene aanmerkelijke reden, waarom dergelijke resultaten niet op Curaçao bereikt konden worden.

Willen de planters, met medewerking der regeering, aan den tegenwoordigen stand van zaken een einde maken, zoo zouden zij op kleine schaal proeven in de genoemde richting kunnen nemen.

Op ontvangst van homogene monsters der verschillende grondsoorten (boven- en ondergrond separaat) van ongeveer 5 K.G. ieder, met vermelding voor welke cultuur het land gebruikt moet worden, is de schrijver gaarne bereid zijne bemiddeling te verleen tot het samenstellen van een correctief, ter beproeving op proefveldjes van b.v. 10x10 M². De kosten hiervoor zullen niet groot zijn.

De heer De Waal voegt hieraan toe, dat na de hervatting der scheepvaart, in 1919 en volgend jaar eveneens in Argentinië en andere deelen van Brazilië dan het genoemde, dit correctief met succes beproefd werd en thans op grooter schaal toepassing vindt.

De redactie van de „Amigoe di Curaçao” teekende hierbij o.m. aan:

„Wij zijn den heer De Waal oprecht dankbaar voor zijne belangstelling en goeden raad. De heer G. B. Dussel is juist vertrokken, maar op de Bovenwinden zijn we nog een landbouwkundige rijk, terwijl daar de regenval ook aanmerkelijk grooter is dan op de Benedenwinden. De proeven op Saba of St. Eustatius bijv. te nemen, hebben heel veel kans van slagen, terwijl juist St. Eustatius het eiland is, dat meer voor zijn bestaan op den landbouw is aangewezen. We hopen derhalve, dat onze Bovenwindische landbouwkundige in het voorstel van den heer De Waal zal treden en eenige monsters aarde op zal sturen voor verschillende cultures.

Misschien willen ondernemende planters op de Benedenwinden ook nog wel een proef nemen.

Het correctief van den heer De Waal moge nog zoo vochthoudend zijn als het wil, er moet toch eerst vocht zijn om dit te kunnen houden. Op onze Benedenwinden valt er al heel weinig regen, maar misschien dat een correctief in den regentijd October-Maart den bodem vochtig genoeg houdt om den oogst beter te verzekeren.

In ieder geval met weinig kosten is er een proef te nemen. Dat men het dan ook doe!”

Curaçaosche P. M.

De vloot der Curaçaosche Petroleum Maatschappij maakte verleden maand weer 32 reizen. Het praatje, ook door ons op goed geloof rondgestrooid, dat de Isla die reizen wat zou temperen omdat er geen voldoende afzet was voor ruwe olie en de producten der raffinaderij, wordt afdoende weersproken door die veelvuldige reizen en de staatjes verleden week door ons gepubliceerd. Het is zoo druk met olieboten, dat er dikwijls twee tegelijk uit- of instoomen. (A. d. C.)

Twee struikelblokken.

De „Amigoe di Curaçao” wijdt een hoofdartikel aan de moeilijkheden, die in den weg staan aan een prettige samenwerking tusschen den Kolonialen Raad en het Koloniaal Bestuur.

De eerste moeilijkheid is „de gelijkstelling”, waarvan de meerderheid van den Raad geen voor-

stander is, de tweede salarisregeling. Het artikel besluit aldus:

„Om alle geharrewar te voorkomen zouden we daarom nu reeds den nieuwen Gouverneur Mr. Brantjes, willen voorstellen in zijn eigen belang en in het belang der Kolonie om een vruchtbare samenwerking tusschen Raad en Bestuur niet reeds van af het begin te vertroebelen: Bepleit deze zaak bij den Minister en zie Z. E. te bewegen U te verleenen, wat Gouverneur Staal toegestaan werd en waarom Gouverneur Helfrich instandelijk heeft gevraagd. Dat Holland de meerdere kosten der Gelijkstelling zelf zal betalen.

Voor Nederland blijft 't hetzelfde. Het moet toch bijpassen, of de meerdere kosten der Gelijkstelling ook op de Begrooting van Curaçao komen, of alleen op onkostenrekening van Nederland.

Maar ook door deze tegemoetkomende houding van het Moederland zal de meerderheid van den Kol. Raad zich ook toeschietelijker toonen en eerder bereid bij het doorvoeren der Gelijkstelling met den nieuwen Gouverneur mede te werken.

Een tweede struikelblok is de algemeene salarisregeling der Ambtenaren. Daarover heerscht veel ontevredenheid. Als de nieuwe Gouverneur ook hieromtrent een meer billijke regeling kon bewerkten bij den Minister en een onmiddellijke inwerkingtreding daarvan verzekeren, zal zijn komst met groote ingenomenheid worden begroet.

Personalia.

1e Luit. Inf. O.I.L. L. A. van den Berge is van gedetacheerd in Curaçao hier te lande teruggekeerd.

Eerste-luitenant der Inf. O.-L. Leger P. H. Landzaat, hoopt op 24 dezer met het stoomschip Comemwijnse zijn bestemming naar Curaçao te volgen.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.

De Perswet in Britsch Indië.

In 't vorige nummer maakten wij gewag van het door den Onderkoning van Britsch-Indië aangekondigde rapport der commissie voor de herziening der wetten op de Pers. Dit tekst heeft ons nu bereikt en wij geven er hier eenige hoofpunten van weer. Het rapport loopt over de Press and Registration of Book's Act van 1867, de Indian Press Act van 1910 en de Newspaper Act van 1908.

Bij de vermelding van de geraadpleegde bronnen en ingewonnen adviezen treft deze mededeeling: Wij hebben 13 getuigen gehoord, allen met de pers in verband staande en wij noodigden nog 8 andere vooraanstaande journalisten uit om een verklaring te komen afleggen. Tot onze groote spijt waren zij echter of verhinderd of enkelen niet genegen op de uitnodiging in te gaan.

De voornaamste der 3 behandelde wetten is stellig de Indian Press Act van 1910; aan deze wordt dan ook in de eerste plaats aandacht gegeven. De eigenlijke bedoeling der wet was het verspreiden van aansporing tot geweld en van opruiing te voorkomen, al reikt de strekking ervan verder. Sedert 1910 is veel veranderd; om haar in 't licht van onze tijd te onderzoeken, stelde de commissie zich de vragen: heeft ze beantwoord aan haar doel? wat is vóór, wat tegen wettelijke regeling der materie aan te voeren? in hoever vergt 't openbaar belang behoud van de wet?

Laat ons al dadelijk zeggen, dat de commissie tot afschaffen van de wet concludeert. De aansporing tot moord en geweld komt in de pers zoo goed als niet meer voor. Dit is niet te danken aan de bepalingen der wet, en voor zoover een optreden tegen dergelijk misdrijf toch noodig mocht zijn, voorziet de gewone wet daarin op voldoende wijze. Wat de strekking der wet betreft om opruiing te voorkomen, kan niet worden gezegd, dat zij verkeerde voorstelling van de daden der regeering, overdrijving van de betekenis van voorvallen, verdachtmaking van rechtvaardigheid, opzetting van rassen tegen elkander heeft doen verminderen. Een deel der pers staat even vijandig tegenover de regeering als ooit te voren, het prekt even vrijmoedig als voorheen een leer, die tegen de bestaande orde ingaat. De wet heeft dus niet aan haar doel beantwoord.

Er zijn er, die in de wet een prikkeling zien, welke tegen haar eigen bedoeling ingaat. De commissie beschouwt haar als een gelegenheidswet, tot stand gekomen toen revolutionaire samenzweringen steun vonden bij de pers. Maar de revolutionaire partij is tot zwijgen gekomen en het meermalen deel harer voormalige aanhangers ziet in, dat de beoogde hervormingen langs wettigen weg te bereiken zijn.

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 177
 Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Koninklijke West-Indische Maildienst
 Amsterdam
Passagiersdienst
 naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

**Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen**

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZOON
Telefoon H. 1880. en H. 3331
Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

**Stookt onze
1^e soort
Turfbricketten**

door de ingevoerde staatkundige hervorming wordt 't be-
den der wet van 1910 niet slechts overbodig geacht, maar
zij zelfs niet in overeenstemming te brengen met de uit-
voering van 't aandeel aan het volk in 't bestuur van 't land
bekend. De schadelijke invloed van misleidende organen
pers zal worden tegen gegaan door den groei van het
antwoordelijkheidsbesef der partijen en door een goed
georganiseerd voorlichtingsbureau.
swamen eenige plaatselijke besturen voor de wenschelijk-
van 't voortbestaan der wet op, daarentegen staan alle
ingen van Indiërs er met bitterheid tegenover. Zij keuren
ginsel af en laken de wijze van toepassing, die op zeer
schillende en uiteenlopende manieren plaats vond. In
zonder werd op een verschil in strengheid gewezen ten
zichte van Engelsche en van Indische dagbladeigenaars.
wel kan een gezonden groei van het verantwoordelijkheids-
wei in de pers tegengaan en zelfstandige karakters weer-
den zich aan de journalistiek te wijden. Voor de com-
missie wegen deze contra-argumenten het zwaarste.
wordt het voortbestaan der wet als geheel niet wenschelijk
acht, dan zou het toch kunnen zijn dat nevenredenen be-
doelen om gedeelten althans te handhaven. Als zoodanig
v. gewezen op de verplichting, welke de Britsche regeer-
ing op zich heeft genomen, om Indische prinsjes tegen aan-
den te behoeden, als die waarvoor de wet in 't leven is
gevoepen. De staatkundige verbodding vis à vis deze prinsjes
een afschaffing der Perswet verbieden. Onder de op-
namen getuigen waren er echter, die in krasse termen
een dergelijke opvatting opkwamen. Zij zagen in een
pers het middel om de regeering op de hoogte te bren-
gen te houden van hetgeen in de verschillende staten als
wonder gewenscht of laakbaar mocht gebeuren. De bedoelde
plichting van de regeering bestond ook al vóór 1910; zij
geen grondslag voor de wet uitgemaakt. De commissie
niet aanbevelen om deze reden bepalingen in de Code
of elders op te nemen.

is slechts één voorziening der wet, welke de commissie
recht te behouden, namelijk de bevoegdheid om beslag
te leggen op nieuwsbladen, boeken en andere stukken, die
strijd zijn met sectie 124A van de Code Penal, en als
wijzige aanvulling hiervan tevens de bevoegdheid om
over of vervoer door de post van dergelijke documenten
te verbieden. De regeering heeft te overwegen hoe het best
de voorziening te regelen; wellicht bieden de Sea Customs
Act of de Post Office Act en de Press and Registration of
Books Act hiervoor de meest geschikte gelegenheid.
In deze conclusies ligt ook de opheffing besloten van de
Presspapers Incitement to Offences Act van 1908. Deze wet
in de laatste tien jaren al buiten toepassing.
Voor de Press and Registration of Books Act komt de
commissie tot een ander besluit. Zij bepleit behoud, maar
eenige wijzigingen, die vooral beoogen de verantwoor-
delijkheid van den schrijver van een stuk gelijk te stellen
die van den uitgever en van den drukker en de inlas-
sing van het uit de Press Act over te nemen gedeelte.

De consolidatie van 't Britsche Rijk.

De Rijkconferentie heeft de bevestiging gebracht van de
heid van de verspreide deelen van het Britsche Rijk. Is
voor de Britsche staatkunde een overwinning of een
nederlaag?
Lloyd George stelt het voor als de groote gebeurtenis van
den dag en daarin kan hij gelijk hebben, maar hij stelt 't ook
voor als een groote overwinning ter bevestiging van zijn
leven, en daarin fopt hij zichzelf misschien, maar zeker
die hem gelooven.
Als hij met ophef wijst op de trouw door Japan aan
vriendenootschap betoond, en met aandoening uitroept,
men er niet aan mag denken den vriend nu den rug toe
keeren, dan zou men kunnen vragen: wie over een zoo
vrijmoedig voornemen gerept heeft? Niemand immers. Maar wel
namen de vertegenwoordigers van Zuid-Afrika en Canada
tegen het zóó ver gaan in deze vriendschap, dat zij als
waare een bedreiging tegen de Ver. Staten van N.-Amerika
worden en zij hebben dit zóó uitdrukkelijk uitgesproken,
dat Lloyd George er zich naar heeft moeten voegen. Drukt
thans zijn vreugde uit over de vooruitzichten op een
nere verhouding in den Stillen Oceaan- en de Zuid-Zee-
wielik en toont hij de gedachten- en belangengemeenschap
met de Ver. Staten hoogelijk te waardeeren, dan prijst hij
het bij den inzet der conferentie geenszins overeenkomstig
zijn eigen inzicht was.
Bij zijne verklaringen in het Lagerhuis zeide de Britsche
minister, in de onschatbare hulp door de overzeesche gebie-
den tijdens den oorlog gebracht, het bewijs te zien van het
wenschelijk bestaan van het Britsche rijk.
De eerste conferentie heeft echter tevens een zelfbewust-
zijn van de dominions aangetoond, waardoor zij zich niet
meer de Britsche leiding laten domineeren, maar omgekeerd
zich durf en een kracht ten beste kunnen geven, die sterk
de politiek van Groot-Brittannië, ook op de internatio-
nale politiek, kan influenceeren.

Lloyd George sprak 't uit, dat de eerste ministers van de
deelen van het Rijk en de vertegenwoordigers van Indië zeer
diepgaande en openhartige besprekingen gehouden hebben
over de buitenlandsche politiek van 't Britsche Rijk en tot
overeenstemming gekomen zijn nopens de richtsnoeren voor
zaken, als die van Opper-Silezië, Klein-Azië, de schadeloos-
stelling en de ontwapening van Duitschland. Wie de rol
kent door generaal Smuts tijdens den oorlog vervuld, wie
indachtig is, hoe hij zich nu weer dadelijk tot een man van
beteekenis in de Iersche kwestie wist te maken, voelt al
dadelijk dat de van verre gekomen heeren niet voor een
figurantenrol opgeroepen zijn. En hierin nu ligt juist aan-
leiding opgesloten tot de vraag, of de Britsche-, laat ons
zeggen de Engelsche staatkunde, van een overwinning mag
spreken, wanneer zij op de verwezenlijking van het eene
grote Britsche Rijk gewag maakt. Kan zij naar buiten
spreken „namens het Rijk” in al zijne samenstellende de-
elen, dan zet dit aan haar betoog kracht bij, zooals Lloyd
George in Parijs dan ook reeds deed voelen bij de jongste
besprekingen van den Oppersten Raad. Maar bij de vorming
van het oordeel heeft de premier voortaan rekening te
houden met zijne collega's in Canada, Zuid-Afrika, Nieuw
Zeeland, Australië en eigenlijk ook met dien van 't kleine
New Foundland, benevens met Britsch-Indië. Dit kan van
dien aard zijn, dat hij van leider geleide wordt. De positie
van een eerste minister, die eenerzijds rekening heeft te
houden met de organen, welke samen de regeering van het
moederland uitmaken en die anderzijds nopens alle vraag-
stukken van buitenlandsche politiek de overzeesche gewes-
ten heeft in te lichten en, voor zoover de afstand zulks toe-
laat, heeft te raadplegen, die positie van dien minister is,
dunkt ons, minder benijdenswaardig geworden.
Toch is deze constellatie een schrede in de goede rich-
ting. De belangen der over verschillende deelen van den
aardbodem verspreide gebieden zijn veel minder eenzijdig
dan die van 't betrekkelijk kleine moederland; hierin ligt
een nieuwe waarborg voor den vrede. De houding tegenover
Japan en N.-Amerika geeft hiervoor reeds een hoogst be-
langrijke aanwijzing. De conferentie van Washington vindt
er ook haar oorsprong in, zoodat de aanwijzing ook reeds
aan 't doorwerken is.

Mededeelingen.

**Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:
WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER
KOLONIËN.**

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande
worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling
van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan
mededeeling te doen aan het Informatiebureau der
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den
Haag.

**Van het Informatie-Bureau
(Heulstraat 17, Den Haag).**

**UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN
STAATSDIENST.**

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in
Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door
uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat
thans gelegenheid tot mededinging:
Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechts-
wetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art.
141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).
Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechts-
wetenschap).
Leeraren in de plant- en dierkunde.
Leeraren in de Nederlandsche taal.
Leeraren in het Duitsch.
Leeraren in het Fransch.
Leeraren in de wis- en natuurkunde.
Leeraren in het teekenen (akte Me en g).
Leeraren in de Staatswetenschappen.
Leeraren in de scheikunde, allen volledig bevoegd.
Civiel- of bouwkundige ingenieurs bij het middelb. techn.
onderwijs.
Werktuigkundige ingenieurs bij het middelb. techn. on-
derwijs.
Gepensioneerde genie-officieren als leeraren in de bouw-
kundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.
Leeraar met K^o bevoegdheid.
Gouvernementsarts bij den burgerlijken geneeskundigen
dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).
Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrij-
ding.

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

L. A. W. Burgerman
Laan van Meerdervoort 96^b
'S-GRAVENHAGE

Speciaal Adres
voor
Indische Uitrustingen
tegen
scherp concurreerende prijzen

HOFLEVERANCIERS.
Wed. H. RAHDER & ZOON
Wijnhandelaren

Filiaal: Hoofdkantoor: Filiaal: Filiaal: 190
's-Gravenhage Amsterdam Arnhem Gorinchem

Heemkerckstr. la Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
Tel. H. 3493. Intero. Tel. 389. Tel. 290. Tel. 61.

Prijscouranten worden
op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”,
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuifstraat 332 (Druinoord), Den Haag. 183

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
leiding voor verschillende examens. 188

Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188

Wettelijke klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

KUNSTINSTITUUT
De Scheveningsche Muziekschool
Dir. JOSEPHINE WINTER 16
Keizerstraat 23 - Scheveningen

J. M. van KEMPEN & ZONEN
Ken. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Wolvegeden, Rijswijk 17: 190
's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdatood 26;
Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN
 Eigen Kofferfabriek
G. KERNER & Co.
 BATAVIA DEN HAAG SOERABAJA
 Stationsweg 78 - Tel. H. 1038
 Alle goederen worden onder garantie geleverd.
 Eventuele vergissingen worden aan onze filialen
 in Indië kosteloos hersteld.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
 Piet Heinplein, Tel. $\begin{cases} 1587 \\ 1598 \end{cases}$
Bijkantoor: DEN HELDER,
 Hoofdgracht 37, Tel. 83.

De Haagsche Broodfabriek.

„Theario“
 Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
 met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.

Eigen winkels in alle deelen der stad.
 Zij staat sedert 1909 voortdurend
 onder contrôle van het Station voor
 Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).
 Psychiater bij het krankzinnigenwezen.
 Apothekersassistenten (ongehuwd).
 Analysten.
 Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.
 Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
 Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
 Verpleger 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
 Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.
 Candidaat-notaris bij de Wees- en Boedelkamers.
 Waterbouwkundig ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.
 Electrotechnisch ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.
 Werktuigkundig ingenieur voor het baggerwezen.
 Civiel-ingenieur die zich gespecialiseerd heeft op het gebied van rioleering en waterzuivering.
 Vakkundige die zich gespecialiseerd heeft op het gebied van rioleering en waterzuivering.
 Civiel-ingenieur bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.
 Opzichter bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.
 Opzichter voor de landsgebouwen.
 Teekenaar bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.
 Scheepsbouwkundig teekenaar.
 Scheepmaker bij het marine-etablisement te Soerabaya.
 Bouwkundig opzichter bij den dienst der zoutregie.
 Ingenieur bij 's lands mijndiensten.
 Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
 Civiel-ingenieur,
 Werktuigkundig ingenieur,
 Gegradeerde ambtenaren,
 Opzichter werkplaats voor afd. rijtuigbouw, smederij, instrumentmakerij, voertuiglichterij, draaijerij,
 Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
 Machinisten,
 Technicus voor electro-zwakstroom.
 Scheikundig ingenieur ten behoeve van 's lands mijndiensten.
 Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablisement te Soerabaya.
 Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
 Electro-technisch ingenieur,
 Electro-technisch ambtenaar 1ste klasse,
 Electro-technisch ambtenaar 2de klasse,
 Adsp.-electro-technisch ambtenaar,
 Telegraafopzichters 1ste en 2de klasse,
 Radio-technisch ambtenaar 2de klasse,
 Adspirant-radio-technisch ambtenaar,
 Radio-telegrafisten.
 Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.
 Onderwijzer met de hoofdkate en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs.
 Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
 3de officieren bij de Gouvernements-marine in Nederlandsch-Indië.
 Inspecteur en ambtenaar bij den belastingdienst.
 Belastingaccountant.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de Afdeling B van het Ministerie van Koloniën.

Haarlem, Kenaupark 1, naar: Vogelenzang, Huize Koekoeksdun.
 Mevr. Wed. E. F. Hissink-Hess, Utrecht, van: Mauritsstraat 103 naar: Jacob Ruysdaelstraat 5.
 L. E. van Hecking Colenbrander, Contr. B.B., van: Passeroan naar: Probolinggo.
 P. L. Fabrik, Commies P. T. en T., van: Weltevreden naar: Pekalongan.
 Mr. J. Elshout, Voorzitter Landraad, van: Semarang naar: Demak (Semarang).
 L. G. Brouwer, Insp. v. Financiën, van: Weltevreden, Dep. v. Financiën, naar: Semarang.
 C. L. Blume, Contr. B.B., van: Weltevreden, Dep. B.B. naar: Tebing Tinggi (Deli).
 S. F. van Jusingha, Administrateur s.f. Remboen, van: Ulrum (Gr.) naar: Brussel, Avenue Louise, Wiltchershotel.
 H. Altman, Oud-Resident, van: Malang naar: Rotterdam, Virulyplein 3, f 5.
 L. T. J. Koremans, Gep. Kapitein Inf., van: Solo, Poerwasarie naar: Den Haag, Regentesselaan 246, f 5.
 P. H. Tromp, Deventer, van: A. F. Duymaer van Twiststraat 41 naar: Platvoet.
 J. de Roo, van: Oosterhout (tijdelijk adres) terug naar: Den Haag, Conradkade 8.
 W. C. van der Meulen, van: Hilversum, Emmastraat 64, Pension Emma, naar: Amsterdam, Weteringschans 115, f 5.
 W. van der Zijl, van: Zandvoort, Poststraat 12, naar: Amsterdam, Valeriusstraat 251b, f 2.50.
 Mevr. van Bylevelt, van: Nijmegen, Burchtstraat, Hotel Broggia, naar: Scheveningen, Gevers Deynootweg 59, Hotel de Greef, f 2.50.
 J. H. Sonne, Kapt. Inf., Delft, van: Prins Mauritsstraat 10 naar: Mijnbouwstraat 14.
 Dr. J. J. Smith, Buitenzorg, van: Museumweg 24, naar: Tjikeumeuh 37.
 Redactie Nederlandsch-Indische Officiersvereniging, van: Tjimahi, p/a. Kap. F. Kroon, naar: Bandoeng, Javastraat 3.

Opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West“, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privélessen in Indische Talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
 - Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O. en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafverordening. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
 - S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstraat 19, Utrecht. — Maleisch. — Bataksch.
 - J. J. F. SCHREUEL, Gepens. Assist.-Resid., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.
 - A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
 - H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
 - A. LAFEBER, Doctorandus in de Indische Letteren, Nicolaas Tulpstraat 88, Den Haag. — Beginselen van Sanskrit en Pali; van Arabisch en Perzisch; verder Vergelijkende Taalkunde der Maleisch-Polynesische talen; Oud-Javaansch, Javaansch, Madoereesch, Soendaneesch, Balineesch, Maleisch, Bataksch, Atjehsch, Boegineesch en Maknasaarsch, Rotineesch, Tountemboansch.
- Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Naamlooze Venneotschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
 voorheen P. J. JANSEN.
 Eenig adres: **Koninginnegracht 1°.**
 (over Hoofd-Ingang Dierentuin)
 te 's-Gravenhage.
 Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
 en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

Mutaties van 17 tot 24 Aug. 1921.

Nieuwe Leden.
 A. J. W. Harloff, Resident Solo, Solo, f 12.
 J. C. de Lanoy, Adj.-Insp. S. S., Djebres (Solo), f 12.
 J. J. M. A. Popelier, Assistent-Resident Bojolali (Solo), f 12.
 J. L. Schrijver van Zenden, Kebalon (Solo), f 12.
 J. P. W. Houtman, Oud-Assistent-Resident, Den Haag, van Boetzelaerlaan 88, f 5.
 V. A. Sektet, Asp.-Commissaris v. Pol., Amsterdam, Ceintuurbaan 216 I, f 5.
 H. P. Baudoin, Hoofdkantoorchef P. T. en T., O.-I., Den Haag, van Beverningkstraat 272, f 5.
 A. L. Baelen, Kapitein ter Zee b. d., Den Haag, Adriaan Pauwstraat 7, f 5.

Afschrijven.
 C. L. van der Bel, Contr. E. B., Grisee.

Adresveranderingen.
 J. Th. van der Linde van Sprankhuizen, Hoofdcommies P. T. en T., Bandoeng, van: Hoofdpostkantoor naar: Engelbert van Bevervoordeweg 9.
 M. C. Koning, Directeur Stoomv. Mij. Nederland, van:

OLYMPIA THEATER
 Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

Programma van 26 Aug.—1 Sept.
 NORMA TALMADGE, de schoone talentvolle
 Amerik. Filmartiste in
INTRIGUE - LIEFDE - OPOFFERING
 Drama in 5 acten.
 Zij bezat den moed alles op te offeren om den man, dien zij lief had te redden.
 De man voor wien zij zich opofferde begreep haar. In het volle bewustzijn, dat het ter wille van hem geschied was, vergaf hij haar.
 Een der vele gebeurtenissen die dagelijks om ons heen plaats grijpen — alleen niet op dezelfde wijze opgelost worden.
 Een drama naar het leven zooals het werkelijk is.

Panthea. Weekrevue.
 Selznich Pictures. Actueel.

Drie Spoken.
 helpen BILLY om z'n schoonmoeder kwijt te raken. — Humor.

De Fabricatie van Loden.
 Industrie in beeld.
Pokerkoorts.
 Een snoezige Goldwyn Comedie in 2 acten.

Zondag Matinée. Dinsdag niet rooken.

FAMILIE-BIOSCOOP
 Prinsstraat 40 Telefoon H. 7477
 Programma van 26 Aug.—1 Sept. 1921.
 Iederen avond 8.15 uur als hoofdnummer een zeer bijzonder Filmwerk

De onoverkomelijke Hinderpaal.
 Hoogst spannende spionage-geschiedenis in 4 acten, gespeeld door de beroemde Filmactrice SYLVIA BRAEMER.
 Kinderen 's avonds geen toegang.

Wed. G. STREITWOLF
 Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

Firma Wed. H. VAN GEMERT & Z^N

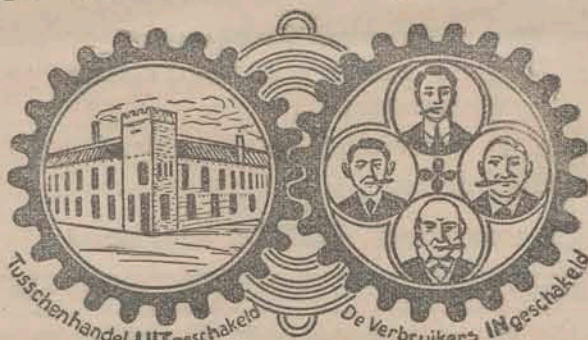
Havana-Sigarenfabrieken

BEST (N.-Br.), Holland

Eenig adres voor levering van Sigaren rechtstreeks aan particulieren

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen.

Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar **elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld** en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komt,

bedragende voor Holland **25 à 30 %**. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook

IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerén. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabrikaat en zijn wij ervan

overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTR. PRIJSCOURANT No. 6 WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

Vereeniging „OOST en WEST“.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeren, Koffiedrinken en dineeren, tegen zeer billijke tarieven. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

* * Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

	Prijs p. exempl.	Frankeer-kosten.
a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk)	f 0.50	f 0.04
2. Onze Oost. II, iets over den inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER . . .	- 0.05	- 0.02
b. Onze West Tweede druk bestaande uit:		
1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;	- 0.50	- 0.06
2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN,	- 0.50	- 0.06
c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.		
I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.)	- 0.75	- 0.06
II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de verbeterde druk)	- 0.25	- 0.04
III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk)	- 0.50	- 0.02
IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk)	- 0.75	- 0.04
V. De Ambtenaar bij het Beschuwen in Nederlandsch-Indië.	- 0.20	- 0.04
VI. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië.	- 0.25	- 0.06
VII. De Ambtenaar bij den dienst der in- on uitvoerrechten en sooljzen in N.-Indië	- 0.20	- 0.04
VIII. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verbeterde druk)	- 0.20	- 0.04
IX. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië.	- 0.25	- 0.06
X. De Ambtenaar bij den Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Sorgcultures in N.-Indië.	- 0.40	- 0.04
XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Sorgcultures in N.-Indië.	- 0.25	- 0.04
d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS.	- 1.50	-
e. „Ontwaakt“. Ter nagedachtenis aan CORN. W. BLIJD, door Th. A. C. COMVALIUS te Paramaribo	- 1.50	-

N.B. Betaafd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD“ =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

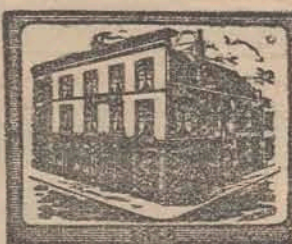
Genua en Marseille

Geregeelde Koeriersdiensten.
voor passagiers.

REISBUREAU LINDEMAN.
's-Gravenhage

Arnhem Groningen Utrecht

**Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.**
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

L. C. JACOBI
's-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123, Tel. H. 1403

Wendt U voor
Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

Wereldmerk IBACH.

J. P. C. NICOLAI & ZONEN
HOF-KLEEDERMAKERS
Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE
Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst
tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië.
Uitvoering dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij
de Directiën te *Amsterdam* en te *Batavia*.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa
Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar.
Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Schep 249

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL
voorheen VAN HOUTEN & Co.
Oudste en Solledste Adres Oppericht Anno 1781
Groote Markt 4 DEN HAAG, Tel. 1974 Laan 2-4

Manufacturen Witte Goederen Karpetten Loopers Ledikanten	Bedden Dekens Matrassen Vitrages Gordijnen
--	--

Groote sorteering Slaapkamer-Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

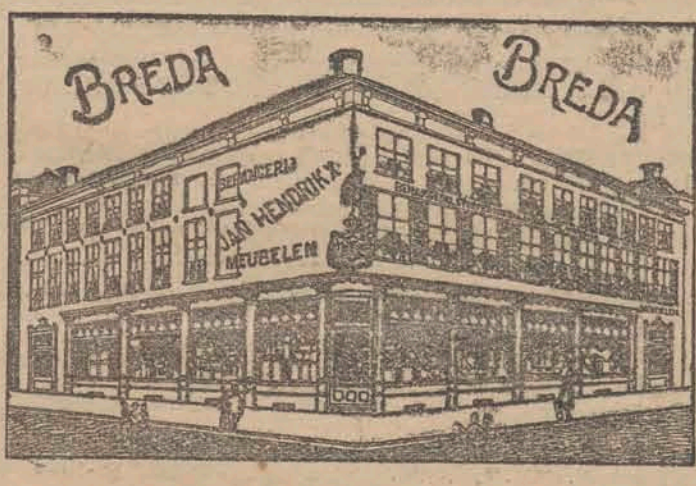
BAD

}

costuums
mutsen
mantels
mullen
handdoeken
lakens
matten

WANNEER GIJ
Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG
De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Modemagazijnen
van Bommel
Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

Zeer groote sorteering in
KOUSEN

P. B. VAN MOORSEL & Co
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2808 - Den Haag
Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.

Brengrt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.